

Szépérzék és életbölcesség

megkívánja, hogy cipőinket **BERSONOZVA** viseljük!!!!

BERSONOZNI a cipőknek a valódi új bersongummisarkokkal való ellátását jelenti.

■■■ **BERSONMŰVEK, BUDAPEST.**

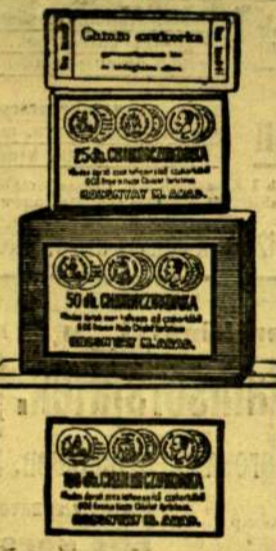
Rozsnyay Mátyas chininczukorkája

Többszörösen kitünt. 1869-ten a magyar orvosok és természetvizsgálók üme vándorgyűlésén negyven arany pályadíjjal jutalmazva.

Láz ellen! Nem keserű!!

Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek a kik keserű chinin bevenni nem képesek.

Valódi, ha minden egyes piros csomagolópapíron Rozsnyay Mátyas névalírása olvasható.

Rozsnyay Mátyas gyógyszerész Arad, Szabadság-tér.

Minimax

a legjobb és legbiztosabb kézi tűzoltókészülék, melynek egy lakásból sem szabadna hiányoznia. Bizonyítványok igazolják, hogy 4 milliót vagyonban és 25 emberéletet mentett meg a tűzpusztulástól.

Ára felszerelve 66 K. Felvilágosítást szívesen ad: **Magyar Minimax Részv.-Társ.** Budapest, Rózsa-u. 85. Telefon 37-31.

Női Felső kereskedelmi iskola Pozsonyban.

A Pozsonyi Kereskedelmi és Iparkamara-tól fentartott nyilvános, három évfolyamu **FELSO KERESKEDELMI ISKOLA POZSONYBAN.**

Érettségi vizsgálat. Állásközvetítés. Internátus. Ertesítőt kívánatra küld az igazgatóság.

szociálnak azon városi tanácsok és előjárások, melyek kifogástalan minőségű

NAGYENYED= re Alsófehér m.

SÉTÁNYFAKAT ÉS DISZCSERJÉKET

jutányosan ajánlanak beszerezni, kértének aránylatot és díszrajzjegyzéket.

FISCHER és Tarsai

faiskolák és szőlőoltványtelepek

NEM AZ ÁR, HANEM A MINŐSÉG TESZI OLCSOVÁ AZ ÁRUT!

Szavaltolt jó minőségű vászonárut háztartási eszközökre és manapszerű Maradék: rek hibátlanok szépen választva 6-16 m. hosszuk 16 K, legfinomabb minőség 20 K.

Maradékból minták nem adhatók.

Vászon lepedők varrat nélkül finom minőség 150/225 nagyságú 6 drb. ára K 15.50, legfinomabb minőség K 18.50, 1 drb 24 méter hosszú «Edelweis» rumburgi vászon jó minőségű 80 cm. széles K 14.40. — 1 darab 24 méter hosszú, «Schneewitchen» schifon, elsőrendű minőség 80 cm. széles, K 15.50. — 1 drb. dupla damaszt törülköző tiszta len 50/110 kor. 9.50, 55 120 kor. 12.—

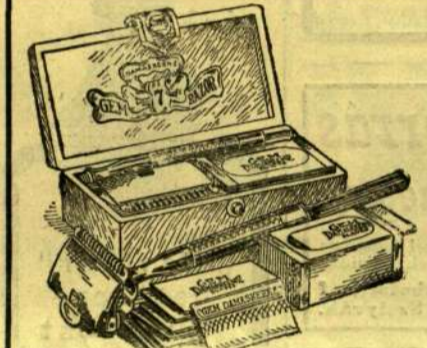
Törülközők, zsebkendők, törülhák, asztali és kávégarmiturák legelőbb és legjobb kivitelben készülnek.

Kívánatra prospektust ingyen és bérmentve küldök. — Meg nem felelő visszavesszek — Koczkázat kizárva. — Szétküldés utánvétellel. — Jóhír évü pamti- és lenszövöde.

Emil Winternitz Nachod, Böhmen.

MARKT & Co. NEWYORK

HAMBURG Lange Mühren 9. WIEN VI. Windmühlg. 6.

Ön is egyedül kíván

borotválkozni, s nem tudja, hogy a sokféle készülék közül melyiket válassza.

Ne vegyen mást, csak egy

amerikai Gem-biztonsági borotváló-készüléket

valódi damaszkuszi pengékkel s biztosítjuk, hogy meg lesz elégedve.

Tíz koronáért minden szakmabeli üzletben megrendelhető.

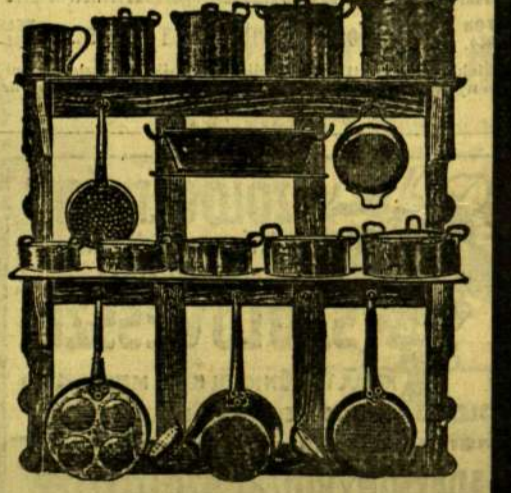
Tiszta aluminium, szép, egészséges és tartós POLGÁRI KONYHAKÉSZLET

tiszta aluminiumból, 6 személyre, mely 25 darab praktikus tárgyakból áll, minden háztartásban nélkülözhetetlen

Ára komplett 40 korona.

1 fazék 10 cm	1 fűzős 12 cm	1 tojássütő	1 fedő 16 cm	1 átvonós. zita
1 " 12 "	1 " 14 "	1 omelettsütő	1 " 18 "	1 merő
1 " 14 "	1 " 16 "	1 tejszerpenyő	1 " 20 "	1 habró
1 " 16 "	1 " 18 "	1 fedő 12 cm	1 pecsenyesütő	1 citromnyomó
1 " 18 "	1 " 20 "	1 " 14 "	1 lakószemsütő 4 sz.	1 teaszűrő

Hozzá állvány keményfából darabja 6 korona.

Nagy konyhakészlet, névén min. II. ábra szerint **K 60**

Urasági konyhakészlet különösen nehéz min. III. **K 100**

Tiszta aluminium **Fazék.**

1 liter	K 1.70	1/2 liter	K 1.20
1 1/2 liter	K 2.20	3/4 liter	K 1.50
2 1/2 liter	K 2.70	1 liter	K 1.80
3 1/2 liter	K 3.60	1 1/2 liter	K 2.20
5 liter	K 4.50	2 liter	K 3.—

Tiszta aluminium **Lábas.**

12 cm	K —.90	12 cm	K —.65
14 cm	K 1.20	14 cm	K —.80
16 cm	K 1.50	16 cm	K 1.—
18 cm	K 1.80	18 cm	K 1.20

Aluminium-társaság Wien, I., Kärntnerstr. 28.

NAGY KÉPES ÁRJEGYZÉK:

I. oszt. Háztartási cikkek.
 II. oszt. Asztalkészlet, evőeszközök.
 III. oszt. Utazási és turisztikai cikkek.
 IV. oszt. Ajándéktárgyak és újszerűségek.

VASÁRNAPI UJSÁG

15. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, ÁPRILIS 13.

Szerkesztési iroda: IV. Vármeleg-utca 11. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldíj is eszolandó.

KÖNIG-GYULA.

KÖNIG GYULA HALÁLA.

Gyászunk van, a magyar tudomány gyásza s a mi külön gyászunk. König Gyula meghalt. A magyar kultúra legkiválóbb oszlopos embereinek egyike dőlt sírjába halálával, a mely a váratlan csapás minden gyászával sújtotta le. Nem egy pályája végére ért, munkáját befejezett aggyantán terített le ezúttal a halál, hanem egy munkája közepén élő, tevékenysége és rugalmassága virágában levő elmét, a mely szüntelenül működött, kutatott, vizsgálódott és szüntelenül termelte gyümölcseit, nagy — talán az eddigiekénél is nagyobb — eredményeket ígérve. A vesztés kétszerez, nemcsak az élőknek örök eltávozását gyászoljuk, hanem a hozzá fűződött remények elsvadását is.

Tudományos életünkben König Gyula szinte pótolhatatlan, nemcsak mint tudós, hanem mint egyéniség is, a kiben a tudósi és emberi tulajdonságok szervesen voltak összeforrvá, úgy hogy tudósi minősége mélységet, széles áttekintést és lendületet adott emberi mivoltának, emberi tulajdonságai pedig meglevenittek, egyéni színnel vonták be a tudomány elméjében felhalmozott roppant anyagát. Tudományos érdemét, matematikusi pályáját alább más, szakértő toll rajzolja meg, mi, ravatala mellett állva, egy utolsó pillantást vetünk itt gazdaga, nemes és sokféle fényben tündöklő egyéniségére, mely valamennyiünknek, a kiknek módunkban volt közelébe jutni, örökre feledhetetlen marad.

A legerősebb, legmélyebb és legvilágosabb elmék egyike volt. Egyszerű társalgása is, ha mindennapi vagy jelentéktelen dolgokról szólt, érdekes és sokféle benyomást keltő volt. Komolyabb és súlyosabb dolgokról szólva, bámulatot keltett azzal a biztonságával, a melylyel minden kérdést a gyökereiben, lényeges és jellemző pontjain tudott megmagyarázni, élelműséggel, a mely minden mögött meglátta a rejtett okokat és motívumokat, gondolkodásának világosságával, a mely bonyodalmas és nehéz fejtegetéseket természetesen és érthetően tudott exponálni. Egész lényében volt valami belső logika, — a mi nem csupán a tudományon fegyelmzett észjárást jelentette, hanem az elmének bizonyos veleszületett, szervi hajlamát a rendre, világosságra, egyensúlyozottságra.

Ehhez König Gyulánál a szellemnek rendkívüli fogékonysága járult. Szakutódos volt és pedig a legmódszerűesebb művelést kívánó szakmának legmódszerűesebb művelője, de e mellett univerzális szellem, a kitől semmi sem marad idegen, a mi emberi. Fogékonysága alig ismert határokat, érdeklődött minden tudomány iránt, az irodalom iránt, művészet iránt; és pedig nem a dilettáns természetlen, érzélgős vagy teoretikus érdeklődésével, hanem

az eleven lélek penetráló megértésével. Alig egy hónappal halála előtt mondta e sorok írójának, hogy mostanában nagyon érdeklik őt az emberiség östörténetének kérdései. Az irodalmat, a magyart és külföldit, régít és modernet jobban ismerte és értette, mint akárhány irodalmi szakember; mindig sok szép-irodalmat olvasott s magyar és külföldi íróról olyan nyugodt, érett és biztos ítéletei voltak, hogy tanulhatott tőle az is, a ki egy életet töltött irodalmi tanulmányokon. A természettudományok minden ágában souverain úr volt, a filozófiának legújabb jelenségeiről is olyan nézetei voltak, melyek szemelláthatóan magukon viselték az egyes filozófusokkal és eszmékkel való közvetlen, személyi kapcsolat bélyegét. Igazi filozófia szellem volt a szónak legégettebb értelmében: elméjével átfogta és egy magasrendű szempontokon fölépülő világnézetbe foglalta össze az emberi ismeretek minden mezéjét. A szaktudományba való mély elmerülés rendszerint össze szokta szűkíteni a tudósok fogalomkörét, eltompítja érzéküket más, tudományuk körén kívül eső dolgok iránt. König Gyulában nem volt semmi ebből az egyoldalúságból. Egyetemes szellem volt, a melynek számára minden, a mi az emberi tudás körébe tartozik, egységes, egy tőről szakadt valami, az egyes tudományzaknak nem elkerített rekeszek, hanem egyetlen szervezetnek különböző, de egy gyökérből eredő szervei.

A matematikát szeretik a költészettel párhuzamba vonni. König Gyulában csakugyan volt valami a művészből: rendkívüli formazérke. Ez nyilvánult szóbeli előadásának nyugodt, tárgyyszerű formásságában, akár a műgyetem hallgatóit vezette be tudománya titkaiba, akár szélesebb körű, ünnepi közönség előtt szólott a tudomány és kultúra összefoglaló kérdéseiről. Néhány tanulmánya írói forma dolgában is a legkiválóbb magyar tudományos essayk sorába tartozik. Formaérzéke nem egyszer nyilvánult magán-beszélgésében is; ha valamiről beszélt, a mi érdekelte s ha belemelegedett, valóságos kis befejezett, szelletes essayt mondott el. Nemrég a francia Bergson most divatos filozófiájáról beszélgetett e sorok írójával, — tiz pereznai beszélgetés alatt olyan élesen állította szemé elé a filozófiának hégzagait és szépségeit, hogy az egész világosságban állt előtte, mint mikor terjedelmes könyveket olvasott róla.

Formaérzékevel volt kapcsolatban hajlama az élczre, az elmésségre. Az élcz a mondani-való formájának bizonyos meghatározott irányban való kihegyezése. Ebben König Gyula mester volt, elméssége mint a villám világított rá egy jelenségre, egy emberre, egy furcsaságra vagy félszűrségre. Cispós is volt, egy-egy

megjegyzése néha mint a vessző csattant valakire, — szatirikus elméjének élet sokan megéreztek. Nem rosindulatból szatirizált, de fölényes szelleme mindenkiiben azonnal felismerte a feltűnő, furcsa vonást s megvolt benne a nagyon okos emberek türelmetlensége az ostobaság vagy nyegleség iránt, bárhol és bármiféle formában nyilvánul is. Tudós körökben s abban az előkelő társaságban, a melyben élt, szerették elmésségeit, de félték is csipőségétől. Tudott nagyon kedves és szeretetreméltó is lenni, és pedig őszintén volt az, mert lénye méltányos és megértő volt, góg és elfogultság nélküli. Nem voltak elfogultságai sem emberekkel, sem dolgokkal szemben, mindent a maga szempontjából tudott nézni.

Sokoldalú érdeklődése vezette mintegy húsz év előtt új működési körbe: a Franklin-Társulat vezető emberei közé. Előbb mint igazgatósági tag, később mint ügyvezető alelnök irányította e nagy hagyományú vállalatot, a mely az ő idejében, nagyrészt az ő érdeméből, addig nem sejtett méretekre nőtt meg. A vállalat munkájának különösen szellemi részében vett tevékeny részt, legtöbb újabb nagyszabású kiadványát ő kezdeményezte, vagy legalább is irányította. Egyetemes tájékozottsága és finom irodalmi érzéke nagy hasznára vált az intézetnek. A kiadói szempont mellett mindig tekintetbe vette a kulturális és irodalmi szempontot is s a méltányosság szellemét honosította meg az ügyek intézésében. Benne magában is megvolt a méltányosság szelleme; szívesen meghallgatta az ellenvéleményt, ha belátta alaposágát, engedett neki s nem riadt vissza a vitakozástól sem. Humánus és jóindulatú volt és mindenben mindenkifelett okos ember. Mi, a *Vasárnapi Ujság* szerkesztője is sokat köszönhetünk neki lapunk érdekében, mely iránt mindenkor melegen érdeklődött, tanácsával, buzdításával, áldozatkészségével segített munkánkban.

A nagy könyvkiadó vállalat élén is megmaradt tudósnak, a ki részt vesz a magyar tudomány minden dolgában. Élete utolsó szakában dolgozott utolsó nagy műven, mely tudományos pályájának mintegy betetőzése. A tudós csatamezején, a tudományos munka közben halt meg s a vesztésé miatti fájdalom munkában vigasztaló, hogy nyert esata végén halt meg: utolsó művét befejezte.

A kulturális csapás miatti gyász közben is őszinte részvétünk fordul özvegye és két fia, *György*, miniszteri fogalmazó, lapunk belső munkatársra és *Dénes*, műgyetemi magántanár, atya matematikus tehetségének méltó örököse felé. Ők állottak hozzá legközelebb, ők vesztettek a halottban legtöbbet s ők szorulnak rá legjobban a részvevő vigasztalásra.

KÖNIG GYULA.

1849—1913.

A halál kegyetlenül ritkítja nagy tudósaink sorait. Alig múlt egy hónapja, hogy Pertik Ottó, a budapesti tudományegyetemen a körbonczani tanszék finomlelkű, tudós tanárát kísértük el utolsó pihenőhelyéig. Két héttel reá Lengyel Béla jeles vegyészünknek, ismét két hét múlva Hampel József világhírű archeologusunknak és most König Gyula, nagynevű matematikusunknak halálát siratjuk.

Valóban megdöbbentő az a rés, a melyet a halál ily rövid idő alatt tudományos életünk erős oszlopainak ledöntésével ütött és csak aggodalommal gondolhatunk arra a hosszú időre, a melyre szükségünk lesz, hogy e nagy vesztéségek folytán a tudós világunkban letekezett ürt méltóan betölthessük.

König Gyula halála érzékeny vesztésége nemzeti kulturánknak, a mely benne egyik legkiválóbb és maradandó értékű alkotásaiban gyökerező hervadhatatlan érdemeket szerzett vezérfríát és bajnokát veszíti, a ki fényes tudományos működésével hazánknak hirt és dicsőséget szerzett széles e világon.

A Bolyaiak óta ő volt a legszenálisabb kutatónk a matematika terén. E tudományunk alig van disziplínája, melyet ez az eredeti észjárású és sokoldalúságában még a Bolyaiakat is fölülmúló matematikusunk számottevő módon ne fejlesztett és ne gazdagított volna. A nagy és egyetemes jelentőségű problémák és ezeknek nehézségei vonzották őt legjobban, melyeket azután nehéz agymunkában tanusított tiszteletet parancsoló kitartással és szívóssággal úgy oldott meg, hogy megoldásukkal a tudományunk eladdig félhomályba burkolt területeire csodálatos fényt árasztott és nehézségek áthidalásával hozzáférhetővé tette a tudomány oly vidékeit is, a melyek odáig kevésbé szenialósnak járhatatlanok voltak.

Alapvető kérdéseket megoldó jelentékeny matematikai fölfedezései mellett a matematika egész rendszerét is bölcséleti szemléletű eszmék körébe vonta, a melyben az alapfogalmak tisztázására irányuló törekvéseivel tetemesen hozzájárult egyes matematikai diszciplínák alapjainak logikai megszilárdításához.

Munkáit a mély gondolati tartalom mellett a szépség és eleganciára való törekvése jellemzi. Minden értekezésének és könyvének, minden előadásának, minden beszédjének megvan az az egyéni zamatja, mely azokat érdekessé és vonzóvá teszi. Műveinek szerkezetére és esztetikai kialakítására mindenkor kiváló gondot fordított, úgy hogy bennük logikai vagy formai pongyolással sohasem találkozunk. A matematikának is megvannak a maga szep-tani törvényei. Itt is minden pillér, minden bálhajítás, minden szerkezeti rész csak akkor találhat tetszésünkre, ha rendeltetésének megfelelő egyszerűsége és esztatikai törvényeinek is hódol. Össze nem tartozó gondolatok vagy módszerek erőszakos egyesítése, egyszerű problémáknak a szükségesnél bonyolódottabb eszközökkel való kezelése, széperzésünket csak úgy sértik, a mint fülünket a zenei hangok dissonanciája, vagy a hogyan szemünknek visszatetsző a ríktó színeknek össze nem hangzó tarkasága. König Gyula munka közben a szépnek törvényeit szem elől sohasem tévesztette és őszhangzatosan kikerekített, elmét ébresztő munkáiból nemcsak okulást, de még igazi gyönyörűséget is meríthetünk.

A matematika a legabstraktabb tudományok egyike és felette nehéz a laikusok észje, törekvései és tárgya iránt kielégítően tájékoztatni; ezért alig tarthat igényt arra, hogy nemzetünk szélesebb rétegeire közvetlenül is hasson. De felette kívánatos és a hazai különleges viszonyaink mellett mulhatatlanul szükséges is, hogy nemzeti művelődésünk széles medrére beljusson valami a matematikai gondolkodás exaktségéből, módszereinek czéltudatosságából és szigorú következettségéből, logikájának éles-ségéből, mert az elnyomatás hosszú és szomorú korszaka után tespedésből végre tette ébredt nemzeti erőnk csak tétovázva, számos tévedésen meg-megbotolva tudta megtenni első lépéseit a szabad haladás útján. König Gyula, a ki a technikusoknak egész nemzedékeit ok-tatta a matematikára, annak exakt szellemét

ezek lelkébe beoltotta, nemzeti haladásunk szempontjából is elévülhetetlen érdemeket szerzett, midőn az exakt és következetes gondolkodás elemének kulturánkra való beleolvasztását elősegítette.

König Gyula tanulmányi és fejlődésmentese sokban tér el a rendes saolontól. Nagy tehetségének már fiatal korában adta számos tanu-jelét. Még alig 16 éves, midőn szülővárosában Győrött, elvégzi gimnáziumi tanulmányait, hogy ezután orvosi pályára készüljön. E pályára való rátermettségének fényes tanujelét adta legelső, az elektromos idegizgatás elméletére vonatkozó publikációjában, a melyben a kísérleti fiziologiába vágó önálló buvárlatának eredményeit teszi közé a bécsi tudományos Akadémia értesítőjében. Bécsből, a hol egyetemi tanulmányait megkezdte, átköltözökik Heidelbergába, a melynek híres bölcsészeti fakultásán épen ez időtájt a jelen hazai tudományos életünk számos kiválósága készült jövendő tudományos pályájára. Heidelbergában Helmholtz-nak, a híres fizológus és fizikusnak, valamint Königsbergre, jeles matematikusnak tanítványa lett és csak az utóbbinak ösztönző hatására szánja rá magát a pályaváltásra és arra, hogy ezentúl összes erejét kedvenc tudományának, a matematikának szentelje. Talán épen tanulmányi menetének e sajátos alakulására vezethető vissza gondolkodásának csodálatos egyetemessége és érdeklődésének minden tudományos és kulturai kérdésre kiterjedő sokirányúsága. Heidelbergában az elliptikus modulus-függvények elméletével foglalkozott és ugyan erre a tárgyra vonatkozik heidelbergi doktori disszertációja is. A berlini egyetemen Weierstrass és Kronecker nagyírt matematikusok elméleteivel ismerkedik meg, a melyek közül különösen Kroneckeréi voltak reája tartós hatásúak. Göttingenben is megfordult, a hol Clebsch épen ez időben fej-tette ki a modern geometria és invarians-elmélet módszereit. Hazajötté után 1872-ben egyetemi magántanár, majd pedig 1874-ben a magyar kir. József-műgyetemen a matematika nyilvános rendes tanára lett.

Tanári működésével szerzett hervadhatatlan nagy érdemeit műgyetemünk történetének egyik legfényesebb lapjára fogja följegyezni, mert akár tudományos kutató és oktató munkáját tekintjük, akár nagy érdemeit, melyeket a felső oktatásnak a műgyetemen való szervezése körül szerzett, azok közé tartozott, a kikre műgyetemünk méltán büszke lehetett.

Karöltve Hunyady Jenő, benső barátjával és kollegájával, a matematika felső oktatását és kollegiális felügyelést új alapra fektette. Elmeb-resztő, mély gondolkodásról tanuskodó, formailag is tökéletes előadásainak hosszú és a modern matematika minden ágát felölelő sorozatával, a tőle vezetett seminariumi gyakorlatokkal, de talán leginkább azzal a fényes példával, a melylyel a tudományfejlesztés terén előjár, hazánkban a matematikusoknak oly gárdáját nevelte, mely kutató működésének eredményeivel a magyar tudományosságnak a világ előtt becsületet szerzett.

Tehetségesebb és törekvő tanítványai benne mindenkor atyai jóakaróra és tudományos munkára serkentő barátra találtak, a ki legnagyobb örömet munkájuk sikerében és boldogul-lásuk előmozdításában találta.

A műgyetem igazgatásából is kivette a maga részét. 1886—1890-ig a mérnöki és építészti szakosztályok dékánja volt; 1891—1893-ig pedig a rektori tisztet viselte. A műgyetemnek nem volt tanulmányi vagy szervezeti kérdése, a melynek előkészítésére és életbeléptetésére lényeges, sokszor döntő befolyást ne gyakorolt volna, amaz osztatlan nagyrabecülés és tisztelet folytán, a melyben műgyetemi tanártársai a mindenkor önzetlen és becsületes törekvéseit méltatván, őt mindig részesítették. Mint rektor az egyetemi építkezések kérdéseivel több beszédében behatóan foglalkozott és nem csekély érdeme, hogy e fontos kérdést a napirendre és a megoldáshoz közel juttatta.

Legkiválóbb művei a függvénytan, az algebra, a számelmélet, a partiális differenciálegyen-letek elmélete és az elméleti mechanika körébe tartoznak.

Tudományos és tanári érdemei legfelsőbb helyen is elismerésre találtak. A király a miniszteri tanácsosi cím adományozásával, majd

pedig a «Pro litteris et artibus» érdemjelvény adományozásával tüntette ki.

A magyar tudományos Akadémia is elismerte érdemeit, midőn 1881-ben levelező, 1889-ben rendes tagjává, 1894-ben harmadik osztályának titkárává, 1910-ben igazgatósági taggá választotta. Nemkülönbön akkor is, midőn őt a Bézsán-jutalomban és kétében az akadémiai nagy-jutalomban részesítette.

A Bézsán-jutalmat a «Két változót tartalmazó másodrendű parciális differenciálegyenletek elmélete» című kitünő értekezésével nyerte el, a melyben ez elméletnek egy odáig eldöntetlen alapvető kérdését véglegesen tisztázta.

A nagy-jutalmat első ízben «Analízis, Bevezetés a matematika rendszerébe» című nagyszabású kézikönyvéért itélték neki oda, a mely nemcsak a maga idejében, hanem még ma is a legkiválóbb összefoglaló munkák közé számítható, mely különösen a benne kifejtett rendszer monumentalitásával, áttekinthetőségével és szabotosságával tűnik ki.

Másodízben a nagy-jutalmat «Az algebrai mennyiségek arithmetikai elmélete» című nagy művéért kapta. E művet a nagy-jutalmat odaítélő bizottság jelentése a következőképen méltatta: «Akár a benne kifejtett eszmék gazdagságát és mélységét tekintünk, akár az itt legelőször használt módszerek termékenységét, az új eredmények fontosságát és nagy tömegét, a tárgy szigorú és e mellett szellemes kifejtését, az előadás világosságát és eleganciáját nézzük: mindenképen arról győződünk meg, hogy az utolsó évek nemzetközi irodalmában is aligha jelent meg munka, a mely a matematika egyik fontos disziplínájára nézve oly önálló fölfogással foglalná rendszerbe a múltnak minden alapvető alkotását és egyszermind gazdag eredeti tartalmával a jövő fejlődés számára oly nagy reményekre jogosító alapot nyújtana.»

E mű német fordítása a benne foglalt új elméleteket a nemzetközi nagy matematikus-közönségnek is hozzáférhetővé tette és örö-münkre szolgál, hogy az e művet dicsőítő külföldi kritikák Akadémiánk ítéletét a legteljesebb mértékben igazolták.

König Gyula tanári és irodalmi működésén kívül bőven vette ki részét hazánk tudományos, közművelődési és tanügyi mozgalmáiból. 1876-ban több tartárársával megindította a «Műgyetemi Lapok»-at. Néhány évvel ezután, báró Eötvös Loránddal megalakítja a Matematikai és Fizikai Társulatot, melynek kezdetől fogva haláláig alelnöke volt. A magyar tudományos Akadémia kiadásában megjelenő «Matematikai és Természettudományi Értesítő»-t 1882-től fogva állandóan ő szerkesztette. Tevékenyen vett részt a középiskolai tantervek készítésében, a közoktatási tanács és a felső kereskedelmi iskolák újjászervezésében.

Nagy elfoglaltsága mellett még talált időt arra is, hogy kultúra-filozófiai kérdések fejtésével is foglalkozzék. «A művelődés egységéről» és «Helmholtz és a jelenkori német tudományosság» című akadémiai beszédei, műveinek e sorozatában a legkiválóbbak.

König Gyulának hazai és idegen nyelven megjelent műveinek száma a félszázat meghaladja és kutató szelleme e művekben a matematikán kívül az elméleti fizikát és bölcséletet is gazdagította.

König Gyula utolsó leheletéig hevült azok-ért a tudományos ideálokért, a melyek őt kora ifjúsága óta tettre és kitartó munkásságra serkentették.

Lelkünk mélyéig ható érzés töltötte el keblünket, midőn arról értesültünk, hogy élete legutolsó napjai alatt készült el oly művének kéziratával, a mely bölcséleti és matematikai szemlélődéseinek méltó koronája lesz, a melyen már évek óta odaadó szeretettel, lankadatlan buzgósággal dolgozott és a melynek, az őt annyira jellemző tudományos lelkesedésével, szentelte utolsó erejét. Bánatos szívvel kell megállapítanunk, hogy e mű el nem maradó sikerén ő, fájdalom, már nem fog örvendhetni; de ez a siker is, mint Könignek oly számos más sikere, hazánk tudományossága hírének és dicsőségének öregbédését fogja jelenteni.

Legyen áldott a tudomány és a hazai művelődés önzetlen szolgálatában töltött dicső életének emléke.

Rados Gusztáv.

Anók kezében

Regény. Irta Kassay Ede.

Német világ Magyarhonban.

— Nos, itt van előttünk egy vendéglő, térjünk be, — szolt böcsen Hancsók és mint mindig, most is «ad rem».

Bementek az elegánsan berendezett, de itt-ott a szivarfüsttől meg barnult helyiségbe.

Egy merész frizurájú, szmókingos, rovatlan előéletű, de kétnyelvű pincér-úr és két spenzeres, felfürtözött tőkisfejű, piros-pufók arcú pikkoló lengette szalvétáját, pukkedlívze:

— Karsamadiner! Alázzolgája!
— Alles soll geig'n! — ismételték a növendék sör-borfiak.

— Küss' die Händ, gnädige Frau!

A hölgyvendég üdvözlésére nézve mindhárom megegyeztek.

Magory a kétnyelvűeket, mint elébb tüzes szavakkal hangoztatta, nem döfte le, nem esapta el, de helyetfoglalva az ez időtájtban látogatott helyiség hátsó részében bosszankodva sört parancsolt. A pincérek: «Igenis, kérem alás-san!» «Bitte sehr, bitte gleich!» ismert műszavakkal repültek kifelé, hogy fél percz múlva Gambinus-italát, mely négy kristálytisza üvegkupában habzott, a vendégek elé helyezték, a kípfelhauserek városában országos, sőt világ-hírű specialitást képező, sós és mákkal beszórt kiflikkel.

— A «Magyar Világ»-ot! — szólalt meg egy söriző rekedt hang, a terem egyik végéről. — Hányszor kérem meg?

— A «Madjar Filag» i' bitt! — dadogta az egyik söröncz és elszárgult.

— «Magyar Világ!» Mondd ki becsülete-sen, — utasította rendre a pikkolót, mikor a hirlapot elhozta, a megszólalt söriző hangnak borvirágos orru, deresedő hajú tulajdonosa. — Eleget szajkóztatlak benneteket másfél esztendő óta.

E szavakra halk nevetés hallatszott egy asztaltól, mely körül fiatal némethuniai úrfiak foyasztották ebédelőtti sörüket.

— No hát még egy kancsóval! — rendelkezett újra a rekedt söriző hang.

— Edj kantschuh, egy krigli! — ismételte a sörfű és szaladt az üres kriglivel kifelé.

— Kancsó, csacsi! Mondd ki magyarán.

A fiatal némethunok gúnyosan mosolyogva, nevetgélve távoztak. A magyarosító hazafi utánuk mormogott:

— Kölyök kípfelhauserek! Haszontalan gyász-magyarkák!

— Ki ez a magában söröző, rekedtes hangú úriember? — kérdezte a pincéztől növekedő érdeklődéssel Magory.

— Ez az úr, kérem alásan, — informálta a társaságot halkan a kérdezett, erős németes kiejtéssel, — Manlich Tuhutum. Valamikor itt egy kis újságot szerkesztett. Atyja egyszer egy vadkant lőtt és ennek tiszteletére fiát Eberhardra kereszteltette; de Manlich úr atya halála óta Manlich E. Tuhutumnak írja magát.

— Helyes! Le a német keresztnevekkel is! — hangzott fel a friss italtól felüdült Hancsókhné enyelgő ezüst szava, miután a pincér, illő reverenciák után, egyéb dolgai után rohant a világnak.

— De hát, ha olyan lelkes hazafi, — kérdezte Magory, — mért nem magyarosítja meg családnévét is?

A mindenben és mindenütt kitünően értesült Verpeléti e kérdésre is megalálta a kellő választ:

— A fráter, mint most jut eszembe, Budapestben is járt szerencsétlen cikkével, mint a szerkesztőségek réme. Manlichnak (atyja Manlich volt, két n-nel) írja becsületes német nevet, de ősi magyar «ch»-val mondja és mondja ki: a la Forgách; hogy ne menjek vissza Wérbulchúig.

— Ah, mit! — védte Magory a sörbasszusú hazafit. — Igaz, lelkes sovén magyar, ki a németnek nem adja be a derekát soha.

Manlich felhajtotta sörét, lenyelte az utolsó hatalmas kortyot és rekedt, harsány hangon elküldte magát, hogy:

— Fizetek!
Hancsók, ki szokott flegmatikus részvétlenségében a sok fölösleges szószaporításból, az újságokat bújva, keveset hallott: fején találva a szöveget, figyelmeztette a társaságot, hogy jó lesz, ha ők is fizetnek.

— Fizetek, Paprutovics úr! — ismételte Manlich az elősiető vendéglőshöz, egy kicsit szidebben.

Paprutovics Zrinyi egyik ismert alvezérének, ha nem is leszármazási, de névszerinti utóda volt, s fején sötéték borgolt házispikát viselt, more patrio, éltetően pedig jókora potrohot, more Gambirino.

— Igenis, Herr Mannlich, itt vagyok, tessék, parancsol?

— A gazda mégis csak valahogy beszéli, tőri a magyart, — szolt Manlich az elismerés hangján. — No, tehát nekem volt, Paprutovics úr: — Ezeket az egész csarnokot átharsogó hangján mondta, utána azonban halkabban, de azért mindenki által hallhatóan, bizalmasan folytatta: — Ich hab' g'habt, Herrvon Paprutovich: einen garnierten Liptauer mit Butter, ein Brod und vier Kriegel!

Manlich szivarra gyújtott és egy tekintetre sem méltatva a teremben maradtakat, távozott.

Magory, miután ő és társai az őket jól megértő Paprutovicsnak magyar nyelven mondták be czehhüket, a vendéglős visszavonulása után e szavakkal fordult Verpelétihez:

— A vendéglős német nyelven számol ugyan, de azért jól megérti a mi magyar bemondásunkat. Manlich Tuhutum úr mért diktálta be tehát fizetnivalóját németül?

E kérdésre Verpeléti szeretetreméltó ironiával azonnal válaszolt:

— Hát csak azért ánzárog németül, mert talán mégis csak biztosabb, praktikusabb és a vendéglősnek kedvesebb a német bemondás.

Pincérek kara, a fejedelmi borralaló után a távozó inkognitó-odisszeistákhoz:

Szólo: Alázzolgája! Duó: Alles soll geig'n! Tercezött: Küss' die Händ!

Hát ilyen igaz, lelkes, sovén hazafiak ezeket a német pincérfiukat szekáló, antikriglis nagy magyarok! — incselkedett Verpeléti Magoryval, mikor az utczára érték.

— Addig magyarok, — jelentette ki böcsen Hancsók, — míg érdekük mást nem kíván.

Magorynak drága volt az ideje. Nem ért rá replikázni.

— Egy óra elmúlt, — mondta. — Ha úgy tetszik, térjünk erre jobbra a városháza felé. Innen láthatjuk büszke tornyát, a négy világ felé szóló négy óralappal.

— A sörcsarnokban sem vesztegettünk egy negyedórát hiába, — jegyezte meg újra Verpeléti. — Sapiénti sat est.

Néhány iskolásfiú jött velük szembe. Nyolcztiz évesek lehettek. Volt köztük úriasan öltözött gyerek is. Németül locsogtak-fecegettek.

— Hallja nagysád az új nemzedéket? — figyelmeztette Hancsókhné Verpeléti.

— Nem hallom! — mondott ellen Hancsókhné.

— No, hát hallja most? ... Hová mentek, fiúk?

— In die Schul'. Der Schöberl und der Wladu geh'n zum Correpitor, wir begleiten's — beszélt kettő-három egyszerre.

Erre Magory egy jól öltözött, intelligens kinézésű fiút szólított meg:

— Hát nem tudok magyarul?

— Most mink csak tanulni, — volt a válasz.

— Hogy hívnak, fiam?

— Szolga Miklós!

— Ily szép magyar névvel nem tudsz magyarul? — fedtte őt Magory. — Nem szégyenled magad?

— Megértted, a mit ez az úr mondott? — kérdezte Verpeléti nyájasan.

A kis Szolga Miklós ezeket mondta daczos arccal, németül.

— A magyar nyelv nélkül is meg lehet élni Magyarországon, mondta atyámnak Virvalek tanító úr.

— Azt mondta?! — pattant fel Magory, úgy hogy néhány járókelő utána nézett. — Hát Virvaleknek hívják azt a derék tanítót?

Verpeléti noteszébe írta nevét. A fiúk futottak tovább.

Magyarországon magyar nyelv tudása nélkül is meg lehet élni! Ily mérget csöpögtetnek itt a fiatalság fogékony lelkébe! — kiáltott fel Magory, hangos páthoszszal. Szerencse, hogy a szűk utcában, melybe betértek, közel nem járt senki.

Verpeléti kedélyesen lepezett arrogáns hangon sietett a következő kommentárral:

— Lászlóffy miniszter így szolt tegnapelőtt este a körben Hancsók képviselő úrnak: Aztán fékezd, bremzőld okkal-móddal a tigris-mameluk főispánt, ha kicsit megbokrosodnék.

— Ejnye, hát már ezt is kiszáglasztja az a klasszikus római orr? — tréfálódzott, lepezett bosszúsággal Magory.

Magory a még rendelkezésére álló félóra alatt egy gyógyszerárba és egy-két kereskedő-üzletbe akart ellátogatni.

Belépésüknél mindenütt német szóval üdvözölték és kérdeztek őket, mivel állhatnak szolgálatukra? Sőt az egyik csezfőnök, Csekő kalapkereskedő tősgyökeres szittya dupla és derék székeljargonban tördelte a germánok nyelvét. De még ez is németül szólította meg őket és Hancsókhné ama kérdésére, hogy nem nézte-e őket magyaroknak, minden habozás nélkül ezt felelte:

— Itt egy előkelő uraság a személyében való tapintatlan tévedésnek tekintené, ha magyarul szólítanák meg; mint például báró Berendy is, ki sokat utazott külföldön, tréfálkozva azt kérdezte tőlem magyar nyelven, hogy nem ismerem-e meg és hogy illatos havannája és King Edward parfümje daczára is, olyan vadmagyarnak néz-e ki, mint minő az idei kinevezett új főispán.

— Tableaux! — sügta Verpeléti Magory fülebe. — Itt ne inkognitózunk.

Magory, leküzdve sértett hiúságának provokált felfolbanását, követte a jó tanácsot, aztán ő is és útítársai is (Hancsók nem jött a boltba) itt vásároltak valami zsebredugható: keztyűt, nyakkendőt, selyem házispikát. Most a szemközi fővárosias külsejű fényes divatárú- és rőfös-kereskedésbe léptek. Hancsókhné a toalettejéhez szükséges szalagot, csipkét vásárolt. A kereskedő csökönnyösen a német konverzációhoz ragaszkodott, de ő nagyságának nála nagy csodálkozást keltő megjegyzésére, hogy nem tud (már csak azért se!) németül: magyarul kezdett beszélni és pedig elég jól. De akadozó, kissé dadogó beszéde a magyarban még kirívóbb volt.

— No lássa, megy a beszéd magyarul is, — szolt hozzá leereszkedő kedélyességgel Verpeléti; Hancsókhné pedig mosolyogva ekkép fenyegette meg:

— Bizony, ha hamarosan meg nem szólal magyarul, barátom ...

— Neven: Kamperle Rudolf, — mutatkozott be a cseztulajdonos úr, ki a «barátom» megszólítás által kaufherrn-arroganciájában sértve érezte magát, — különben én vagyok Ferencz József-rend lovagja, román és szerb királyi udvari szállító, városi törvényhatósági bizottsági tag s a kereskedelmi és ipartestület elnöke ...

Hancsókhné hirtelen közbevágott:

— Csak azt akartam mondani, hogy ha ön soktisztsgű, nagyérdemű férfiú, magyarul meg nem szólal: húszméteres kevélysége daczára,

Schleicher Emil eredeti amatőr-fotójei a Vasárnapi Ujság számára.

A holttest Pireuszba érkezőkor az idegen hadihajók tisztelő lövéseket adnak.

A halotti gyászmenet Pireuszban; a holttestet egy ágyún tengerészek vontatják.

bevásárlás nélkül, rögtön faképnél hagyom, díszes boltjával együtt.

— A hogy tetszett volna! — szolt Merkúr rátartó kényes alattvalója és becsomogolásra helykén odadobta a szittya asszonyoság által bevásárolt tárgyakat egyik segédének.

A társaság elhagyta az üzletet. Magory megállt az ajtóban és visszafordulva így szolt a város ügyeit intéző dupla udvari liferánshoz:

— Azt hiszem, tisztelt Kamperle úr, hogy Magyarországon mindenkit, ki egy ipari vagy kereskedési üzletbe lép, magyarul kellene fogadni, még a legkezelebbes ruhájú angliust is és csak akkor volna szabad idegen szóhoz fo-

lyamodni, ha az illető kijelenti, hogy nem érti nyelvünket. Aztán, hozzáteszem, hogy az állam nyelvét nem értő alkalmazottakat sem volna szabad tartani.

Kamperle úr kegyesen megfordult és «udvari» felsőbbbséggel, akadozó hangján így szolt:

— Minden művelt embernek kell tudni németül és én vagyok meggyőződve, hogy uraságod és a dáma is beszél ezen nyelvet. Itt az általános konverzáló-nyelv a német, még a legtöbb magyar familiánál is.

— Elég baj! ... Nos, hát a — viszontlátásra! — búcsúzott a főispán, erősen hangsúlyozva az utolsó szót.

Mig Magory, Hancsókhnéval és Verpelétiel ez üzletben időztek, az alatt Hancsók, ki, miután egy hirlapárusnál még talált néhány oly újságot, a mit ma sem a vasúton, sem a sörcsarnokban nem olvasott el, betért egy fodrász-borbélyüzletbe és megnyesette szakállát. Az üzlettulajdonos a klasszikus ősi Hugli nevet kompromittáló Hugler névre hallgatott és még hozzá keresztneve Pantaleon volt. A böcs hallgató megütközött azon, hogy a princezipális úr öt német és csak egy olcsó magyar lapot tart. Erre Hugler, minden nemzetiségi tendenciától ment jovialitással így felelt:

(Folytatása következik.)

GYÖRGY GÖRÖG KIRÁLY TEMETÉSE. — A HOLTTESTET SZALONIKIRAN HAJÓRA SZÁLLÍTJÁK.

BUCSÚ.

ELBESZÉLÉS. IRTA BERKES IMRE.

A zászlós hajnali három órakor egymagában ödögött a kis város utcáiban. Iszonyúan égett a gyomra, lompos és lusta volt szegény, a mint bűnnek érzett fejét itt-ott előre vetette, mint egy elhasznált lapdát, a mire az embernek semmi szüksége. Olyan volt a város, mint valami régi, vedlett festmény, a mit egyszer a nagyapánk házában láttunk a sárga falra függesztve, köröskörül félhomály, piszkos házak, éles kövekkel kirakott kocsit, a távolban egy semilyen színű torony elmosódott kontúrja, a kikopott aszfalton egy álmatlan katona, a ki csak azért látszik tisztnek, mert magas sapkája hasonlít az ezredéséhez, s a kardja nem olyan, mint a városi rendőröké.

A zászlós eltámaszkodott az egyik utcába, ott nekidől a falnak. Most egészen mélyen horgasztotta le a fejét, mintha a mellére zuhanó volna le nagy, gyerek-koponyája. Így állt egy darabig, — sirt, vagy gondolkodott, — aztán megfordult, kirántotta a kardját, s elkezdte vele veresni az ablakot. A mikor az íveg odahült a lábához, valami fanyar mosoly ült az ábrázatára. S ezt motyogta magában: — Ha én nékem most annyi forintom volna, a hányzor három év alatt ezt az ablakot bevertem, akkor most, ezeregyedszer nem vertem volna be.

Benézett a kiüttött ablakon és várt. Egy asszony hajolt ki néhány perc múlva.

— Eressz oe, — mondta a zászlós.

— Takarodj! — kiáltotta dühösen az asszony.

— Eressz be — könyörgött a zászlós, — mert fázom és fáradt vagyok. Pihenni szeretnék.

— Takarodj! — mondta újra az asszony, de már valamivel enyhébben. — Ha rögtön el nem megy, följelentelek az ezredesnek.

— Legalább ezerszer mondtad ezt és soha sem tetted meg, — nevetett a zászlós. — S ha most megteszed, akkor a szemedbe kaczag az ezredes. Mert az ezredesnek semmi köze hozzá. Tudd meg, hogy én már tegnap déltől kezdve nem vagyok katona. Hát csak menj az ezredeshez.

— Kirúgtak?

— Ki.

Mindketten szótlánul bámultak egymásra.

— Te szerencsétlen, — mondta az asszony.

— Eressz be, — könyörgött a zászlós.

Az asszony hátralépett. Kinyitotta a belső ablakot. A zászlós belekapaszkodott a párkányba, egyet lódított magán, s benn volt a szobában. Az asszony betette az ablakot, elfüggönyözte, s ebben a pillanatban már nem törődött vele, hogy a reggeli járókelők megint észre fogják venni, hogy a zászlós hajnalját bemászott a kedveséhez. Az asszony visszabújt az ágyába, a zászlós meg odaült az ágya szélére.

— Ugy-e gazember vagyok? — kérdezte a zászlós komolyan és megcsókolta az asszony fehér kezét.

— Az vagy. Züllött vagy és taesko vagy. Mi lesz belőled?

— Semmi. Vagy pénzér. Vagy irnok. Vagy lámpagyújtogató Pesten. Csak hogy nincs ezivil-ruhám. Nem tudok innen elutazni.

Czigarettára gyújtott, krákokott egy kicsit, aztán a könyökét gyengéden rátámasztotta az asszony mellére, belenézett a szemébe, s csak annyit mondott:

— Ugy látom, hogy nagyon megvénültél.

— Takarodj, — kiállította az asszony.

Ellökte magától és mérgesen menjek ki?

— Az ajtón vagy az ablakon menjek ki?

Az asszony még nézte egy pillanatig, aztán visszafeküdt az ágyba. A falnak fordult s sokáig nem szólt semmit. A zászlós letette a sipháját, lecsatolta a kardját és beleült egy karosszékre. Egészen belelapult a székbe, mintha soha onnan nem akart volna fölkelni. Fújta a füstöt s némán bámult a levegőbe.

— Mert, — mondta nagysokára egészen nyugodt hangon, mintha egy félbeszakított történetet folytatott volna, — mert látod Pepim, te drága özvegyem, engem ez a rongy kisváros tett tönkre. Ez a vidéki, üres garni-

zon, ezek a piszkos kocsmák, ezek a szűk, fojtott utcák, a mikbe mégis mindenki belelát, ezek ölték meg engem. Mert látod, ha én hitelbe ittam egy íveg pezsgőt, annak a durranását hallotta az ezredes. Ha én bezúrtam egy értéktelen tükröt, annak a csörömpölése beleszendült a kaszárnyába. Ez ölt meg engem. Ezért rúgtak ki.

Az asszony úgy tett, mintha nem figyelt volna, de minden szót tisztán hallott.

— És tudod, egy ilyen viszony... Egy huszonkét éves fiú szeressen egy harmincekilenc éves... Tulajdonképpen hány éves vagy te, édes özvegyem?... Hát jó, huszonkilenc éves. Mind-egy. A mikor a legutolsó közlegény is tudja, hogy most a zászlós jön a kedvesétől, vagy megy a kedveséhez, tudod, ebbe bele kell egyszer pusztulni. Mert ez a vidék. Képzeld mi ez Pesten, vagy Bécsben. Ott egy zászlós semmi. Az nem is katona. Nem is lump. Az olyan kicsiny ott, hogy egyáltalán észre sem lehet venni. És érdemes, hogy egy ötvenkrajczáros zászlós mindig katona legyen?

Az asszony megfordult, tágra nyitotta a szemét s nézte a fiú szőke haját.

— Hát én búcsuzni jöttem, — mondta a zászlós. — Te mindig jó voltál hozzám, köszönöm. De valakinek mégis megakartam mondani, hogy utálom a honvédeket. Mert már majdnem hadnagy lettem, de ez az utálat megakadályozta. Letartóztattam a honvédkaszárnya őrségét, mert nem állott fegyverbe, a mikor éjjel arra jártam. Tudod éjszaka egy zászlós is tábornoknak képzelheti magát. És én képviselőtem. Micsoda botrány volt... De te jó voltál hozzám, Pepi... s látod, jobb, hogy nem lettem hadnagy, legalább nem tépik le rólam a csillagokat. Mert akkor te talán sirtál volna.

Az asszony szemében könnyek csillogtak.

— Na és ezek a törékeny ablakok? Ez az én bűnöm. Ha én Pesten vagyok, nem verhettem be minden éjjel az ablakodat. Itt bevertem. De még az sem lett volna baj. Van a kaszárnya-utcában egy ház, annak az ablakát sohasem vertem be, mert magas volt. Mindig megpróbáltam, de nem értem el a kardommal. Egyszer gyönyörrel pusztítottam hajnalját az ablakokat s már ott álltam a ház előtt... De kár, hogy olyan magas vagy te ablak, mondtam neki. Te komisz, te nagyon magas vagy.

Mindig csak a szegény alacsony ablakok pusztuljanak? Nem szégyelled magad?... Ezt mondtam neki, aztán felmásztam a párkányra s bevertem az arisztokrata ablakot. Nappal tudtam, hogy abban a házban lakik az ezredes. Éjjel nem tudtam. A vörös ezredes felébredt, az ablakhoz rohanit és meglátott. Na akkor bukott meg először a hadnagyságom. Valami háromszáz ezer ablakgyilkosság miatt tettek ellenem feljelentést... Tudod, a tiszték azt mondják, hogy én jellemtelen vagyok, mert a pin-czereknek tartozom. Ugy-e ez nem igaz? Ez Bécsben nem igaz. De itt, egy ilyen rút, aljas városban igaz. Emiatt buktam meg másodszer. Na és a honvédek. Ez volt a harmadik. De a honvédeket utálom, azok nem katonák. A harmadikkal nem is törődöm. Megyek lámpagyújtogatóknak Pestre. Van ott egy rokonom, valami díjnok, majd az besegít. Vagy jobbnak tartanád, ha villamos kalauz lennék?

— Szegény ostoba fiam — mondta az özvegy s kibújt az ágyból. Magára dobott egy pongyolát, spirituszt gyújtott és teát főzött... Mi lesz belőled? — kérdezte aztán, hogy a zászlós elhallgatott. — Igyál teát.

Az maga elé meredt, s mindaz, a mit mondott, s a mit átélte, mint valami keserű, meg nem édesíthető lé, benn sistergett a teájában... Szüresölte, s közben czukrozta az italt, de a torka, a szíve kesernyés volt s minden, a mi ebben a pillanatban ő volt, egy huszonkét éves semmi, egy kirúgott zászlós, egy bukott karriér, egy honvédegyülőtő, egy ablakgyilkos, egy jellemtelen, mintha hirtelen beleoldódott volna ebbe a rossz teába s neki még egyszer meg kellett volna innia élete mérgét... Dühösen fel-

ugrott, a szoba sarkába akarta dobni a csészét, de megdöngölte a letette az asztalra:

— Borzasztó keserű, — mondta ijesztő szomorúsággal, nem tudom kiinni.

Vizenyős tavaszi reggel volt. A zászlós az ablakhoz állt, akkor rukkoltak ki a századok. — Nézd milyen piszkosok, sárosak valamennyien. Egy irnok még ilyenkor alszik, s csak reggel megy a hivatalába... Nézd milyen undorító.

A bezúzott ablakon beszivódott a vizenyős hideg. Mind a ketten fájni kezdtek. Az asszony kendőt borított a vállaira.

— Komolyan özvegy vagy te? — kérdezte hirtelen a zászlós. De olyan komolyan kérdezte, hogy az asszony gyorsan felelt:

— Igen, özvegy. Özvegy Szulokné. Az uram városi tanácsos volt.

— Hát talán maradt a megboldogult után egy rend civivilruha — mondta színtelen hangon a zászlós. — Ebben a ruhában nem kezdehetem meg a lámpagyújtogatást.

Az asszony föltárta az almáriumot s kiszedte belőle az ura régi ruháit.

BUCSÚZÓ.

Valaki, a ki a szívébe lött,
Ezt imádkozta el a vég előtt:
«Imádlak, élet, részegítő kelyhe
Tikkadt inyemnek, édes és nehéz bor! —
Ezt mondtam mindennap reggelre kelve
És mondom most, a végős lefekvéskor;
Ezt mondtam mindennap reggelre kelve:
Oh szállj meg engem, élet szűzi telje!
Ne sajnálj tőlem se könnyet, se csókot:
Ha ajakam véresre rongyolódott,
Ha szemeimbe csapot vert a bánat:
Ne sajnálj tőlem se könnyed, se csókok —
Ha csókolsz: áldlak, ha gyötörsz: kívánlak!
Dús asztalod végtelen étekkendjét
Felhalszalom, de azt mondom: kevés —
Ó jaj, hisz tőlem annyi idegem meg,
Emberi kék, emberi szenvedés!
Vártak rám szép és idegen világok,
Hány völgyhajlatban nem szedtem virágot,
Hány hegynek vártam szűzi meredekje,
Mily keveset bámultam mély szemekbe,
Mennyit bőjtölt kezem, szemem, fülem,
Hány naplemente múlt el nélkülüem,
Hány finom kézre nem hajoltam csókkal,
Az ajkamon fagyott hány suttogó dal,
Mily sok nyomor van, mely riadt jaját
Az én szívemen nem zúgatta át —
Oh szánjátok meg e mohó szívet ti!
— Engem az élet nem tudott szeretni
Oly szeretlen, mint én szerettem őt...»
Ezt mondta.

Aztán a szívébe lött.

Rédey Tivadár.

HOL REJTŐZIK?

Emberek jöttek s mentek utamon,
Én valamennyit vizsgálón szembenéztem
S mind fájjobb, lázasabb lesz keresésem.
Mig lelkük rejtelmét bolygatom.

Volt, ki közelgett virághidakon,
Mint fénysugár s nem ért szívemig még sem,
Egy hang itt... ott a szem övé egészen.
A kit sovárgok s nem találhatom.

Hol rejtőzik, ki lényemmel rokon?
Halkan kopogok süppedt sírokon:
«Tán elment régen s övé már a béke?» —

Vagy üde gyermek, ki most érkezett?
S én nem juthatok soha közelébe,
Hisz életem hajnalából este lett!

B. Szász Pirovka.

LIGETI MIKLÓS KIÁLLÍTÁSA.

Ligeti Miklóst eddig a lány finomságok, az ötletesség, az elmerengésben kiesendülő hangulatok mesterének ismertük és ez a kiállítása, mely tehetsége kifejlődésének összes árnyalatait bemutatja, szintén erről tanuskodik. Nem a magával ragadó kompozíciók művésze, nem a nagy tömegekkel ható alkotó, nem a világgal küzködő és azt legyűrő ember. Legsikerültebb szobrai finom realizmussal felfogott, rendszerint egy alakból megkomponált dolgok, melyekről nyugodt és derült világátekintés sugárzik.

Valamikor ő is teljesen benne élt az impresszionizmus levegőjében. A pillanatnyi improvizálásnak a szobrász írónja, az agyag semmi korlátot sem szabott, és Ligeti bőven élt is ezzel a szabadsággal, elsőknek az ötletességét, a könnyedséget, az előadás virtuóz voltát tartotta és nem sok ügyet vetett arra, hogy szobra később bronzban is agyag szobor maradjon. Ebből az inkább festői, mint plasztikus előadású alkotásából való kedvelt szobra az Anonymus is, melyet nem annyira plasztikus előlényei, mint festőiessége és hangulatosága tettek vonzóvá.

Ezek a kissé elhanyagolt és az alkotás perceinek stílusáig, az intuíció örömeire emlékeztető idigess, mely a tárgyak strukturáját inkább rejti, mint feltárja, Ligetinél a környezet hatása és nyüge, de nem saját magának ösztönszerű hajlama volt. Tehetségének alapiránya nem a nagy kidolgozások, nem a nagy képzelet izgató erejében, nem a pillanatnyi elbeszésekben gyökerezik, hanem az élet állandó formáinak mindent egyformán szerető látásában és ábrázolásában, a mire az impresszionisztikus technika nem épen alkalmas.

Ez a nyugodt realizmusra irányuló hajlama avatta őt egyik legjobb arczábrázolóknak. Akár a régebbi, festőibb, agyagszerű hatásokat kereső mellszobrait nézzük, akár az újabbakat, melyek már márványban avagy bronzban vannak elgondolva és befejezve, meg fog lepni az a hozzásimuló megértés, mellyel a művész nemcsak az ábrázolt pillanatnyi külső megjelenését, hanem az azon túlerjedőt, a számos állapotok végős sommáját meg tudja mintázni. Mentül jobban távolodik előadásának vázlatosságától módjától, annál inkább közelédek egy olyanféle derült és a jellemzőt meg-

lepő hűséggel adó arczábrázolási módhoz, a

milyen a római, névtelenül maradt, pompásabbnál-pompásabb arczképszoobrok mutatnak.

A másik tér, hol szintén nagy sikerrel érvényesül Ligeti tehetsége, a kispasztika. Alig van magyar művészeink között más, ki ilyen finom bájosságát, elmerengő, igazi mithologikus hangulatokba merült női aktokat tudna mintázni. Egytől-egyig kisméretű, a maguk korlátozottságában inkább dísz tárgyaknak, mint szobroknak elgondolt alkotások, a minthogy nagyobb méretű dolgai is egytől-egyig lekicsinyíthetők és így bármely interieurbe bevihetők anélkül, hogy valami rövideget szenvednének; sőt inkább nyernek ezáltal. Ligeti kis szobrai polgári magánélet keretében simulnak belé ép úgy, mint a renaissance apróbb plasztikai alkotásai a templomoknak, palotáknak intimitást nyújtó fülkéibe. Ezeken a kis szobrokon a női test lágy szépségeit nagy szeretettel, sok hangulattal tudja hirdetni és a mellett minden

MÚZSA.

oldalról kiegyensúlyozott szép vonalú szerkesztést ad.

Legújabb nagy kompozíciók is foglalkoztatják. Ezeknek kifejezésére kissé archaizáló eszközökhöz és új technikához nyul, de ezeket sem veszi a nagy szobrokat alkotó bronz vagy márványplasztika köréből, hanem inkább az olasz fayanceszoobrok, alabastrom faragványok vagy márványreliefek világából. Nyilván innét meríti azt a technikai fogást, mellyel újabb dolgait sokszor kellemetlen simaságúvá csiszolja úgy, hogy a márvány elveszti márványosságát és porcellános fénytörésű felületekként csillog. Ez az előadási mód nem mindenütt a rajzot hangsúlyozza és ezért nem egyszer zavarólag is hat. Legnagyobb igénynyel fellépő kompozícióján, a Krisztus sirbátételén még elősegíti a formák megértését, mert kiemeli a silhouettek plasztikusságát, de a Mária-szobron, mely már nem relief, csak zavarólag hat. Ennek a fénylő hajláfelületekkel való hangsúlyozásnak megvan a maga jogosultsága a renaissance templomi homályba szánt reliefjeim, melyeknek óriási alakgazdagságát e fénytörő felületek rajzszerű tagozásra fűzik, megvan az értelme a színes, zománcos mázu Luca della Robbiakon is, mert ez anyaguk egyik vonzóereje. A márvány szépségei mások, nemes áttetszőségét nem mindig tanácsos alabastromos átlátszósággá, vagy mázas csillogássá fokozni, mert a kívánt hatásfokozás helyett könnyen morderósság áll elő vagy olyan hatások, a melyeneket az iparművészet szokott keresni. Ezeknek az észrevételeknek távolról sem tulajdonítunk valami nagy jelentőséget, mert inkább csak előadásbeli külső tévedésekre vonatkoznak, csak azért emlitettük fel, mert némelyek előnyöket láttak bennük, holott inkább csak azt mutatják, hogy Ligeti, a ki újabban sokat kísérletezik keramikával, a szobrászatban is belezökkent kissé a porcellánok és fayanceek stílusába.

Ligeti kiállításának elrendezése példás, szobrainak anyaga legnagyobbbrészt kiválóan öntött és patinázott bronz vagy nemes márvány, úgy hogy valóságos idülésszámba megy a nálunk megszokott lisztes gipsz és szomorkodó agyag-minták után, melyeket a Műcsarnok óriási méretű oszloptermebe szoktak temetni. Farkas Zoltán.

ALVÓ NŐ.

FÉRFI-ARCZKÉP.

MIÉRT TÖRT BE A KLAPKA-LÉGIÓ MAGYARORSZÁGBA?

„Bismarck és Andrassy” című munkában röviden jeleztem a Bismarck és a magyar emigráció közt fennálló összeköttetések leglényesebb mozzanatait. Névszerint fölvettem azt a kérdést is, mik lehettek az indító okok arra nézve, hogy Klapka tábornok egy héttel a nikolsburgi preliminárek megkötése után kis csapatjával Trencsénmegye egy határszéli falujába bevonult. Lehetetlennek mondtam, hogy e tapasztalt hadvezér eleve be ne látta volna vállalkozásának stratégiai szempontból való kilátástalanságát. Hogy mégis elindult, erre nyomós okának kellett lenni.

A „Vasárnapi Ujság” 13. számában H. P. úr oly értesülések alapján, melyeket magától Klapka tábornoktól nyert, magyarázatát adja Klapka elhatározásának. H. P. úr érdekes előadását itt ismételnem nem kívánom s egyszerűen utalok annak a „Vasárnapi Ujság”-ban megjelent szövegére.

A H. P. úr által felhozott kétféle ok főforrását a jóhiszemű és kényes érzésű tábornoknál kétségbe nem vonom. Annál kevésbé teszem ezt, mert expedíciójának a H. P. úr által előadott lényegleg azonos megokolását már előbb is, expedíciójára közben és kevéssel ezután más személyekkel folytatott beszélgetései során is nyilvánította. Erre nézve bőveges nyomtatott dokumentumaink vannak.

De leszögezendő az a nevezetes tény, hogy az illető férfiak közt, kik pedig közelről szemlélői voltak a lefolyt eseményeknek, nem akadt senki, a kit a Klapka által előadott magyarázat kielégített volna. A tisztek egytől-egyig — az első tanácskosznál még Komáromy György is — az expedíció ellen szavaztak. Azok a politikai egynézők pedig, kikkel abban az időben Klapka tábornok a dologról beszélt, mindnyájan elhibázott kalandor-vállalkozásnak nyilvánították a Klapka-féle expedíciót.

Tehát a Klapka által nyújtott magyarázat mellett és e mögött keresnünk kell egy más nyomós okot.

Ott ragadom meg a kérdést, mikor a július 3-ikán vivott közigazgatási esata után két nappal Napoleon császár akcióba lépett s a „Moniteur” július 5-iki számában nyilvánosságra hozta az Ausztria és Napoleon közt már június 11-ikén létrejött megállapodást, melyben Ausztria Napoleon javára Velenczéről lemond.

A francia császárnak e nyílt akcióba lépése után Bismarck majdnem bizonyosnak tartotta a tetleges francia beavatkozást. Ezt mutatják akkor és később tett nyilatkozatai s még inkább tényleg megtett intézkedései.

Ekkor indult meg nagyobb erővel a magyar légió szervezése. Ekkor hívták táviratilag Berlinbe Vetter tábornokot, ki oda július 11-ikén megérkezett. Ekkor utasította (július 9.) Bismarck gróf Goltz párisi porosz követet, hogy puhatolódzék Napoleonnál, mit szólna ez a porosz békefeltételekhez, melyek következők volnának: Poroszország annektálna Szászországot, Hannover, Kurhessent, Oberhessent, Nassaut és Schleswig-Holsteint s ennek fejében megelégednek a német kérdés oly rendezésével, mely szerint csak Éjszak-Németország csapatai fölött kapná meg a főparanessnokságot. Bennünket közelről érdekelhet, hogy Bismarcknak e sürgönyében az is benne foglaltatik, hogy fontolóra veendő volna, nem kellene-e a békefeltételekbe fölvenni a magyar alkotmány helyreállítását is. Ez az utóbbi természetesen csak taktika volt.

A francia-porosz feszültség még tetemesen fokozódott, mikor gróf Benedetti francia követ július 12-ikén váratlanul megérkezett a porosz főhadiszállásra. A poroszok most már július 22-ikén fegyverszünetet kötöttek az osztrákokkal, négy nappal később pedig, július 26-ikán, megkötötték a nikolsburgi előzetes békepontokat. E két dátum közé egy fontos dolog esik. Benedetti július 23-ikán előállt Napoleonnak a követelésével, hogy Poroszország engedje át neki Saarlouist, Bajorország Landart és a Rajnai Pfalzot, Hessen a Rajnától nyugatra eső területét és Mainzot. Oroszország is akadékoskodni kezdett. Oubril orosz követ kijelentette, hogy a német kérdés rendezése európai kongresszus elé tartozik.

Világos tehát, hogy a francia-porosz feszültség már július 23-ikán a forpontra jutott. Bismarck számolni volt kénytelen azzal a lehetőséggel, hogy Ausztria a megkötött nikolsburgi előzetes békétől visszalép s Franciaországgal szövetségbe újra kezdi a háborút.

Augusztus 5-ikén Benedetti július 23-ikán előszóval bejelentett követeléseit Berlinben írásban is megismételte s Bismarck augusztus 7-ikén adta meg erre a kategorikus választ, hogy Poroszország egy talpalatnyi területet sem hajlandó átengedni Franciaországnak. De míg Bismarck ily merészen beszélt, Moltkéval együtt fontolóra vették az eshetőséget is, ha Ausztria netalan visszalépne a nikolsburgi előzetes békétől s ellene és Franciaország ellen egyszerre kellene háborút viselni. Erre az eshetőségre is kész hadi terve volt Moltkénak. E tervben szerepelt a forradalmi eszközök megragadása is.

Egyelőre azonban annak a nagystilű forradalmi mozgalomnak fölszítása, melyet Bismarck erre a végső eshetőségre kontemplált, időelőtti lett volna. Most még ott tartottak, hogy a bécsi udvar elhatározásának ide-oda ingadozó merlegét békés irányban befolyásolják. A végleges békének a nikolsburgi apon való megkötése és Napoleon izolálása volt Bismarck szemében a legkivánatosabb megoldási mód. Ki van zárva annak a föltevése, hogy Bismarck annak az expedíciónak, mely Klapka vezetésével Magyarországra felé utnak indult, valami nagyobb stratégiai jelentőséget tulajdoníthatott volna. Ránézve ez csak egy húzás volt a diplomácia sakkjáráján. Egy magyar forradalom rémképének a falrafestése, nem egy ily forradalom valóságos megindítása volt Bismarck célja.

A porosz király parancsot adott a magyar légióknak lefegyverzésére. Ez a lefegyverzés a légió egy részénél végre is hajtatott. De a légióknak az a része, mely a Klapka-expedíciót megszínálta, nem fegyvereztetett le, hanem fegyveresen Oderbergbe rendeltetett, mely már osztrák területen van. Klapka e csapattal már július 27-én megindult Oderbergből Orlauba. Onnét a porosz hadvezetőség visszaparancsolta, de már nem Oderbergbe, hanem a közsédes Schillersdorfbra. Itt Klapka, Komáromy és gróf Csáky megkérdezték a Klapka mellé rendelt Döring ezredet, hogy mi rendelete van a magyar légióra nézve. Döring ezredes hivatalosan tudtukra adta, hogy a fegyverszünet alatt nem engedhetik meg a betörést s ha azt mégis megtennék, a porosz kormánytól sem pénzt, sem fegyvert, sem ágyúkat s b. utánuk küldeni nem fognak. Azonban egyúttal kijelentette nekik, hogy „Übungsmarschokat” tehetnek. Döring ezredes alantas tisztjei bizalmasan azt mondták, hogy az ő véleményük szerint a porosz kormány kívánja, hogy Magyarországra bemenjenek s őket cserben hagyják nem fogja.

Ekkor (július 29-én) a magyarok haditanácsot tartottak s nyolcz szavazattal kettő ellen azt határozták, hogy gróf Csáky Tivadar menjen a főhadiszállásra Bismarckhoz s tudja meg ez ügyben Bismarck akaratát, a légió pedig Schillersdorfbra várja be a választ. Meg kell jegyezni, hogy Klapka maga ebben a haditanácsban is sürgette a Magyarországra való bemenetelt. Csáky és Uechtritz azonban, valamint Komáromy György is, ekkor még leghatározottabban elleneztek.

A légióval ekkor jelen volt Simonyi Ernő is, kit Kossuth Párisból a légióhoz rendelt, hogy a betörés után mint kormánybiztos működjék Felsőmagyarországban.

Csáky távozása után a helyzet rögtön megváltozott. Komáromy, ki még az előző napon ellenezte az indulást, most rögtön minden áron indulni akart s az indulás el is határozatott. Simonyi Ernő kérdezte Komáromytól e változás okát s Komáromy azt felelte, hogy Döring ezredesnek segéditzte neki bizalmasan azt mondtotta, hogy a magyaroknak vakoknak kell lenniök, ha azt nem látják, hogy a porosz kormány kívánja a Magyarországra való betörést. Az indulás még ezen a napon elhatározatott és végre is hajtatott.

Az indulás előtt Simonyi Ernő és Komáromy elmentek Stolberg porosz tábornokhoz, ki Schillersdorf és a magyar határ közt 6000 emberrel állott s megkérdezték tőle, hogy arra esetre, ha a légió Magyarországra bemenni

akar, azt hátráltatni fogja-e? Stolberg tábornok barátságosan fogadta őket s nagy sajnálattal kijelentette, hogy ő ezt nem engedheti meg. Azután segédjével a másik szobába vonult s néhány perc múlva onnét kijött s határozott, majdnem parancsoló hangon azt mondtotta, hogy ő semmi esetre sem engedheti meg a betörést s a fegyverszünet megsértését s azt tanácsolja, hogy várják be a főhadiszállásra a választ, de mikor e szót mondtotta «várják be», oly világos intést adott szemével, hogy az ellenkezőjét akarja, hogy ezt félreérteni nem lehetett. «Mi azután el-távoztunk tőle — írja Simonyi — s a vár előtt sétáltunk, míg lovaink ettek. Nemsokára kijött a tábornok segédje s elég hosszasan beszélt velünk, hogy a porosz csapatok hol vannak elhelyezve, a miből az látszott, hogy útnkban sehol sem találkozhatunk poroszokkal, kivéven Jablunkauban, a hol egy porosz század áll az ő csapatukból. De hozzá tette, hogy ez a század minden pillanatban elmehet onnét. Egy szóval úgy beszélt, hogy habár határozottan ellenezte is menetelünket és a bevárást tanácsolta, mégis mindketten azt értettük beszédéből, hogy ha megyünk, nem találunk akadályra és ők szeretnék, ha mennénk.

Ez alapján határozatott mára (augusztus 1.) az indulás és Komáromy azt ma oly határozottan sürgette, a mint tegnap határozottan ellenezte volt. Klapka folyvást azért volt az expedíció mellett, mert azt mondta, ha már olyannyira belementünk és a poroszok előtt annyit beszéltünk, szegény nélkül vissza nem léphetünk. Ő egyébiránt azt is reméli, sőt hiszi, hogy a poroszok pénzt és fegyvert utána fognak küldeni. Azt reméli továbbá, hogy ha a betörés otthon meglehetősen visszhangra talál s támogatatik, Bismarck azt fogja kívánni, hogy a magyar nemzet is belefoglaltassék a fegyverszünetbe és a békekötésbe. — Mi okai és alapjai vannak ezt hinni, azt én nem tudom, remélem azonban, hogy ez nem pusztá képelet eredménye, hanem alaposabb tudáson nyugszik. Így Simonyi. Föltevése, hogy Klapka állításai helyes információ alapján alapultak, alapos volt. Utalok arra, a mit főntebb a gróf Goltz párisi porosz követnek küldött utasításról elmondottam. Bismarck nyilván így okoskodott: vagy jól mennek a dolgok, azaz a béke létrejön, akkor könnyű lesz a magyar alkotmány helyreállítására vonatkozó pontot eljéteni. Vagy rossz fordulat áll be, azaz Franciaország fegyveresen beavatkozik s akkor egy magyar forradalom megindítása szempontjából jó lesz, ha arra hivatkozhatik, hogy ő a magyar alkotmány helyreállítását is bele akarta venni a békekötésbe.

A fentebb elősorolt adatok részint Simonyi Ernőnek, részint Mogyoródy ezredesnek Kossuthoz intézett terjedelmes jelentéséből vannak véve. (L. Kossuth, Irataim az Emigrációból VI. kötet 469 s köv. l. és ugyan e munka VII. kötet 84—95 l.)

De bezárom a máris hosszúra nyúlt előadást. Világos az olvasó előtt, hogy a poroszok nyíltan ellenezték a magyar légió elindulását, a minthogy mást, tekintettel a fegyverszünetre nem is tehettek. Világos az is, hogy a légió elindulását igen könnyen megakadályozhatták volna, ha ezt komolyan akarták volna. De ezt nem tették meg, a minek nem lehetett más oka, mint az, hogy az expedíció elindulása Bismarck intencióinak megfelelt, a minek oka viszont nem lehetett más, mint a mit főntebb erre vonatkozólag kifejtettem. Nevezetes az is, hogy maga Klapka volt az egyetlen, a ki éleltől végig, következetesen mindig az indulás mellett nyilatkozott. Nyilván ő volt legjobban beavatva Bismarck intencióiba. Ezzel jól quadrál, hogy Klapka ismételve Bismarck iránti becsületbeli kötelezettségére hivatkozott, mint expedíciójának egyik fő okára. De ép oly természetes, hogy ő Bismarckra való tekintetből sem akkor, sem később be nem vallhatta azt, hogy expedíciójára, mely a porosz hadvezetőség nyílt tilalma ellenére történt, Bismarck akaratából indított útnak. Az 1866-iki háborúról a porosz vezérker által kiadott hadtörténeti munkában is az mondatik, hogy a magyar légió Übungsmarsch ürügye alatt, a porosz hadvezetőség tiltó parancsa ellenére indult el Magyarországra.

Halász Inver

POROSZ ÉS FRANCZIA KATONATISZTEK A LÉGHAJÓ MELLETT.

FRANCZIA KATONÁK ŐRZIK A LÉGHAJÓT.

NÉMET KATONAI LÉGHAJÓ FRANCZIA FÖLDÖN.

Április elsején egy francia vidéki lap, a „Courier de Champagne” azt a pompásan ki-eszelt hírt közölte, — melyet aztán másnap és harmadnap a megszokott lapok áprilisi tréfája cím alatt a párisi és külföldi lapok is átvettek, — hogy egy német léghajó szállott le Reims közlében s érkezése, melyet kémkedési szándéknak épen úgy lehet tulajdonítani, mint véletlennek, az egész környéken megdöbbenőt hatást keltett. Alig volt ideje a vidéki lap szerkesztőségének másnap a kérdélyeket megnyugtanni azzal, hogy csak tréfáról van szó, mikor a közléscsengő megszólalt s Lunevilleből érkezett a hír, hogy egy óriási német Zeppelin jelent meg az égen s kevéssel utóbb épen a katonai gyakorlóterén le is szállott. A kis lotharingiai város negyvenkét esztendő óta nem látott porosz katonai egyenruhát és most sem örült meg sokkal jobban a látványának. Párisban az első órákban kétkedéssel fogadták az amugy is valószínűtlenül hangzó hírt, melyet az előző napi vidéki lap tréfája még valószínűtlenebbé tett; másnap reggel azonban többhasábos tudósítások zárták

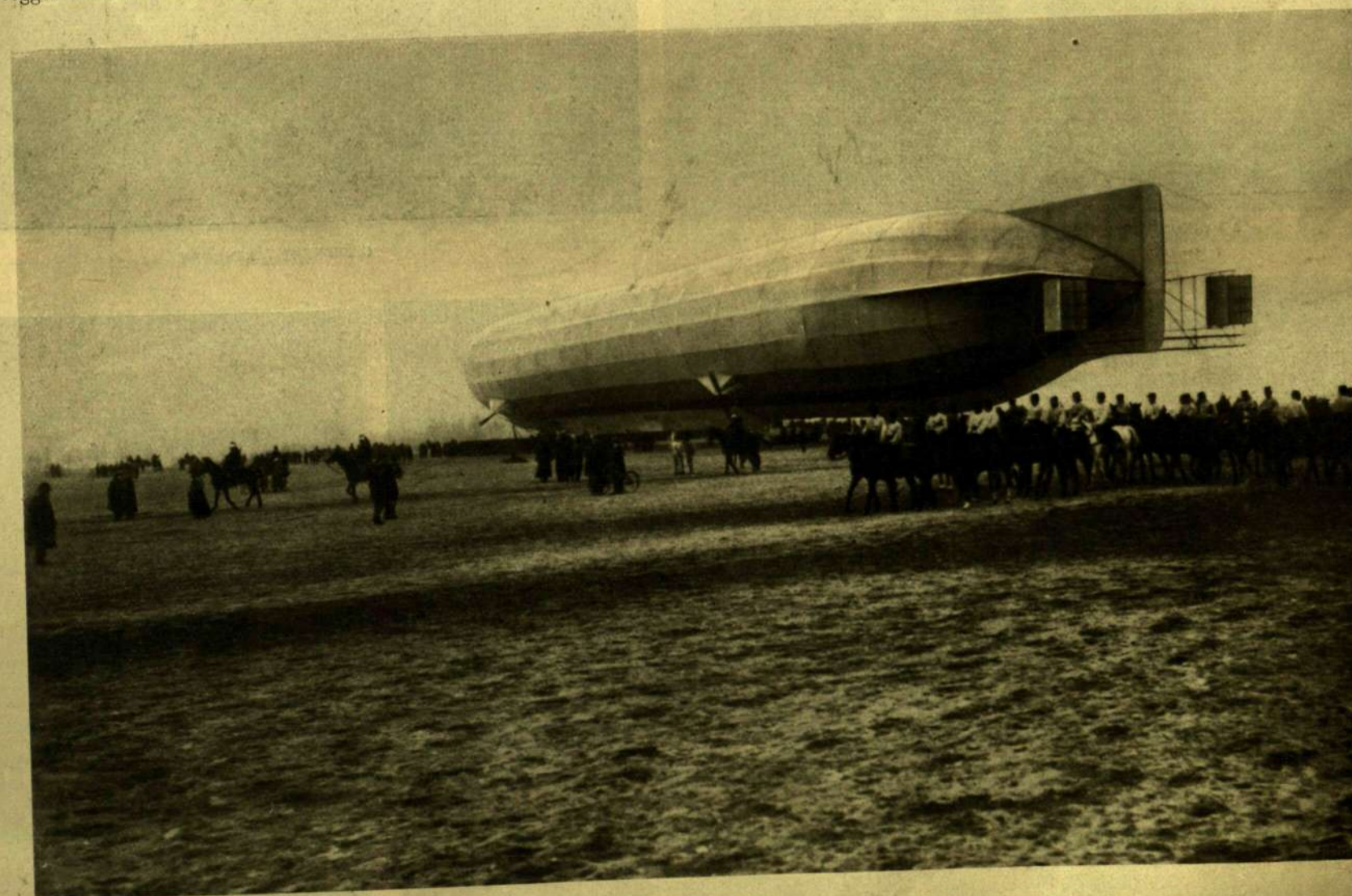
ki minden kétkedés lehetőségét. El kell ismerni, hogy a francia kormány s a hatóságok, nem ülve fel a saját s az egész közvélemény ugratásának, nagyon helyesen és nobilisan jártak el, mikor a nem továbba, mint 24 óráig tartó vizsgálat után, mely főképen azon kérdés felderítésére vonatkozott, lehet-e ez esetben kémkedés kísérletéről szó, a léghajót útnak engedte vissza Németországba.

Bármily hamar elszórt is az esetet körülvevő homály, ennek a 24 órák története fontosabb bizonyos szempontokból, mint lehetett volna Franciaország történetének néhány esztendeje. Világossá vált itt néhány óra alatt, hogy a gyűlölet s az ellenségeskedés a két ország közt oly nagy, legalább francia részről, hogy egy csendes vidéki város lakossága nem állta meg, hogy a szomszéd állam útjukban eltévődjen a város vendégszereteté igényebe venni kénytelen tisztjeit követ meg ne dobálja s a tömeg csak kettős katonai kordonnal volt megakadályozható abban, hogy a léghajóban kárt ne tegyen. Világossá vált, hogy a kémkedés gyanújának legkisebb mérvű beigazoldása esetén a közvélemény azonban háborút kiáltott volna. Az elkeseredés és bosszúvágy a háború óta sohasem volt oly nagy, mint ma,

annak dacára, hogy Németország óriási méretű fegyverkezését Franciaország, már csak lakosságának kisebb száma miatt sem lesz képes belátható időn belül utólrni. Itt megfordítva állnak a dolgok, mint nálunk. A közvélemény kívánja parancsoló hangon a hároméves katonai szolgálat behozatását, sőt azzal sem éri be. Itt egy szempillantás alatt megczáfolódik a materialista felfogás: nincs francia, ki a gazdasági érdekeket vak, se ezét nem kereső, sem az eshetőségeket nem mérlegető hazafiságának alá nem rendelné. Ha felől majd a mai fiatalság, melynek anti-intellektuális és jóformán egyedül katonai ideálokért lelkesedő irányáról annyit írunk, — és nem lehet nem írni róla, mert léptenyomon találkozhatni vele, — nem fogja ezt az országot féken tarthatni az öregek alig valamivel higgadtabb vérmérséklete.

A Zeppelin IV. visszaérkezett baden-badeni hangárjába, de franciaországi kirándulása, bármily simán folyt is le külsőleg, lerántotta az álarcot a két nagy állam egymáshoz való viszonyáról. A „Courier de Champagne”-nak pedig meglehet az az elégtétele, hogy elérte a rekordot a hírlapi igazmondás terén: való állított még áprilisi tréfájában is.

—99—

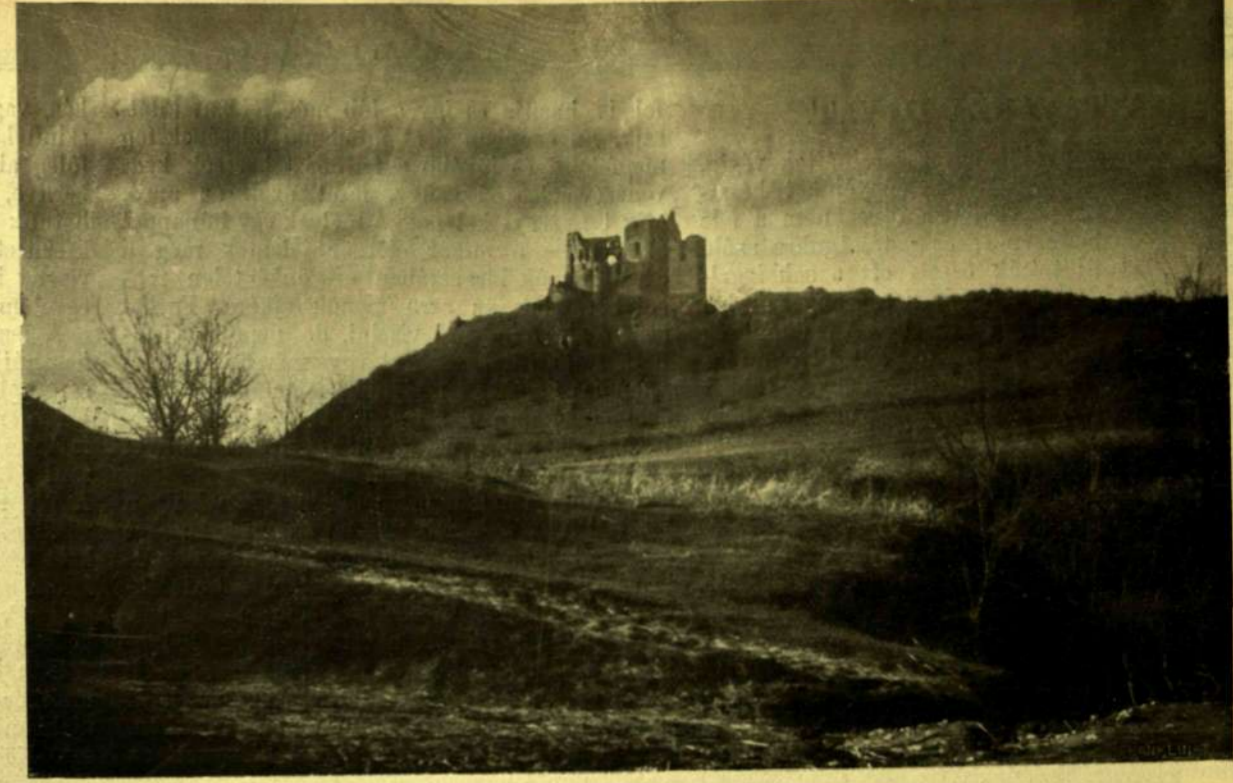
A ZEPPELIN IV. LÉGHAJÓ LUNEVILLEBEN.

KILÁTÁS A BAKONYRA A CSESZNEKI VÁR FORÁRÓL.

A TURISTÁK CSAPATA ÚTBAN A PANNONHALMI EZREDÉVI EMLÉKHEZ.

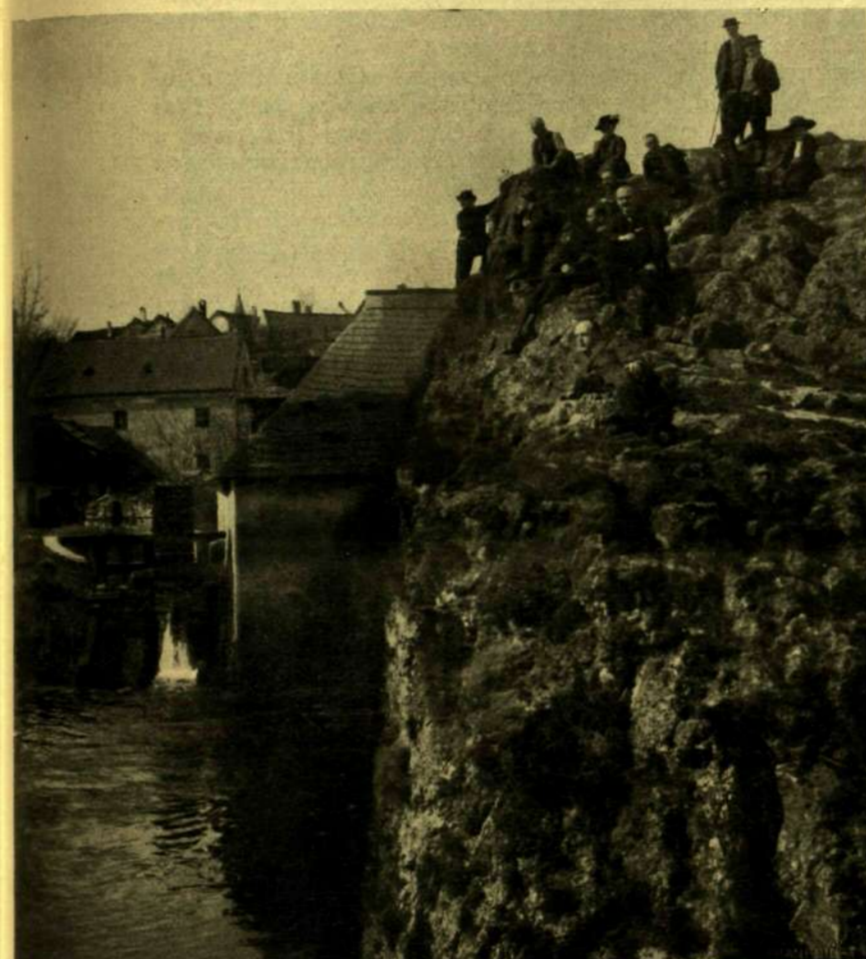
CSESZNEK VÁRA.

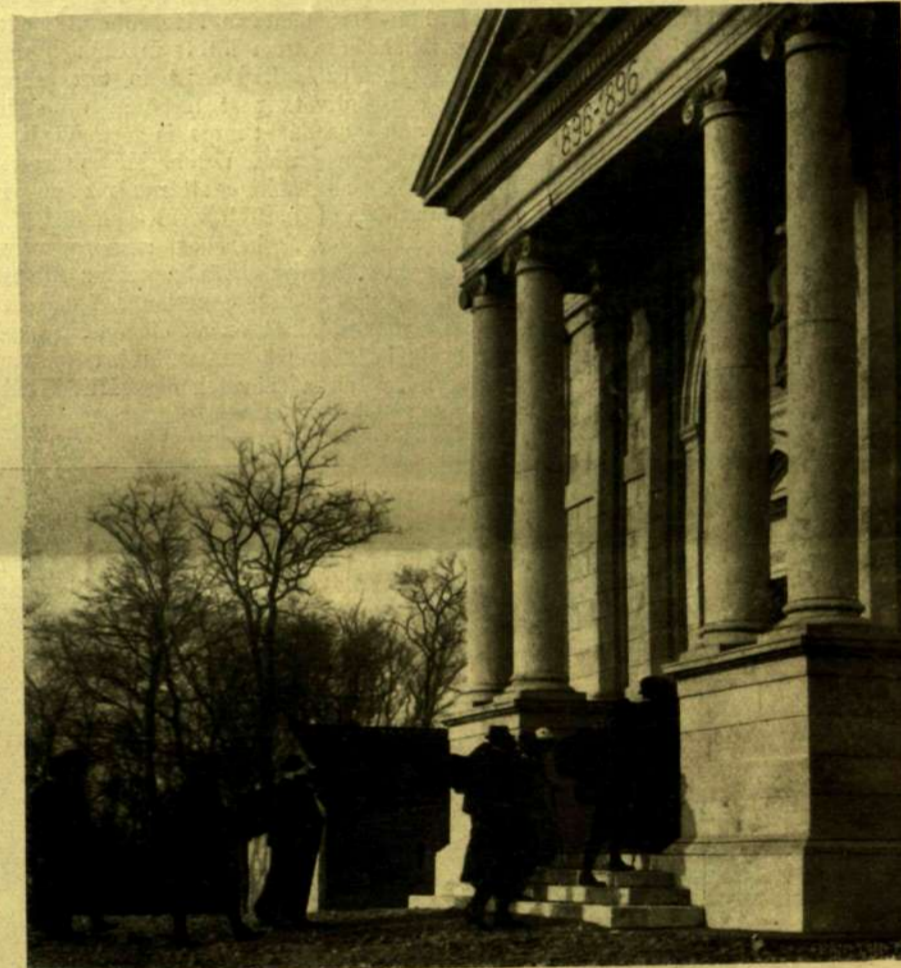
A PANNONHALMI APÁTSÁG TEMPLOMA ELŐTT.

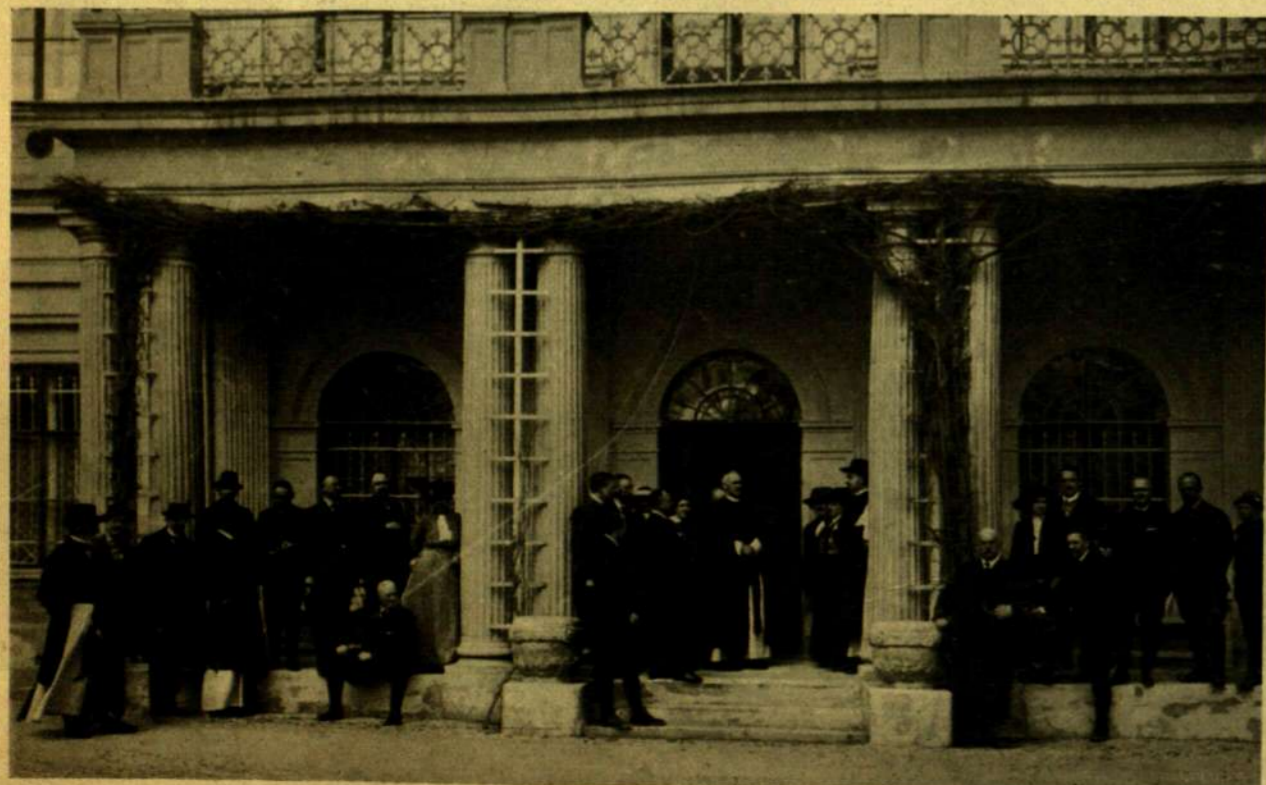
CSESZNEKI VÁRTORONY.

VESZPRÉMI RÉSZLET.

A PANNONHALMI EZREDÉVI EMLÉKNÉL.

BEKEFY REMIG ZIRCI APÁT FOGADJA A TURISTÁKAT.

BARLANGLAKÁSOK PANNONHALMAN.

TAVASZI TURISTA-KIRÁNDULÁS A BAKONYBAN. — Balogh Rudolf félvételei.

A ZIRCI KÖNYVTÁRBAN.

A TAVASZI DIVAT.

A mit nagyanyáink egyszer csináltak végig, mialatt a menyasszonyi kelengyéjüket készítették és ezzel kapcsolatosan csaknem a fele életükre, de biztosan egész fiatalágukra szóló ruhárukat állították össze, ezt a sok izgalmat és veszélyt a modern asszony minden idegyváltozásokra végig csinálja. A különbség már évtizedek óta csupán az volt, hogy a modern asszony ruhája idényről-idényre többet változott, mint a mennyire a nagymama ruhája a dédanyától különbözött. És a csupa ideg, csupa érzékenységű modern asszony mégis minden zúgolódás nélkül hajolt meg a divat eme zsarnokkodása előtt.

Csak a legutóbbi három éven belül látnak valami renitens tiltakozást az ő részéről. Mert hiszen a szűk és rövid aljat és a már oly hosszú életű blúzt ismételtelen pusztulásra ítélték Páris divatművészei. Teremtettek sokat, de mindezzel épen homlokegyenest ellenkeztek. Így például kötelezővé akarták tenni az alj szövetéből készült derekat és itt-ott már a krinolin réme is felbukkant. És ime! a mai asszonyok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a rövid, szűk szoknya nagyon kényelmes, a blúz meg egyenesen megfizethetetlen divat. Mert egy aljjal és több blúzzal minden alkalomnak megfelelővé tehetjük külsőnk. Ők tehát nem hajlandók egyiket sem mással cserélni fel.

Igy esik, hogy ma — csaknem négy esztendő uralom után — még mindig a szűk ruhát viselik, illetve műnyelven szólva, még mindig az egyenes vonalat tűnteti fel a nők megjelenése. A mely ruhának megvan az a nagy előnye, hogy kényelmes, tiszta viselet, a legtöbb nőt kellemesen ifjítja és — a ki ezt kihasználja, — a szép cipő kultuszát jelentékenyen fejleszti.

Páris ennél is több engedelménnyel szolgál ezen a téren. Mert a szűk aljat olykor még

fel is hasítja és így a láb még jobban kilát-
szik. Ez azonban nem mindenki izlésének fog
megfelelni és inkább a feltűnést keresők ked-
vezésévé lesz. Ép úgy, mint azok az apró,
alig tettyérnyi kalapok, a melyek egy hónappal
azelőtt — a mikor először jelentek meg a
divatárúsnők kirakatában — önkéntelen mo-
solyt csaltak az arra menők ajkára. Ezeket
sem fogja mindenki viselni, de nem is visel-
heti. Képzelnünk csak el egy méreteiben ter-
jedelmes alakot, melynek fején egy ilyen
csöppnyi kalap diszeleg. És ezért teljesen ért-
hető volt az a nagy ellenszenv, a mellyel
ezeket általában fogadták.

De mint minden idény elején akadnak ilyen
lehetetlen szeszácziók, úgy a parányi kalapokat
sem kell komolyan venni. Az első lúz elmúl-
tával Páris világgá fogja bocsátani a tartalék-
újdonosságokat, ezek között pedig a divatos,
nagy kalapokat is. A nevétségesen kis kalap-
ból pedig ki fog alakulni az a czélszerű, kisebb
kalap és sapka, a mely oly kellemes viseletül
szolgál szeles, esős időben, úton, sport közben,
stb. És a mely eddig valósággal hiányzott az
óriás kalap korszakában.

A bojkottal fenyegetett blúz is megtartotta
a maga létjogosultságát. Csak az újja lett
hosszabb és az oly könnyen készíthető kimona-
szabás van kiveszében. Ismét feltűnik az évek
óta nem látott ingblúz, a maga letűzött rán-
czáival. De itt is tesz némi engedményt a
divat, mert a rövid újjas, lenge fehér blúz-
csodákat most is megengedi. Nagyon kedvesek
a szélesen lehajló gallérok és sok, nagyon
sok a kivágott nyak, a melynél nyáron kevés
czélszerűbb viselet akad.

A takarékos asszony okvetlenül örömmel
fogadja továbbá azt az újítást, hogy az aljnak
nem kell okvetlen a kabát szövetéből készü-
lnie. Sőt az az elegáns, ha mindenik más-más
szövetet mutat, mint például a koczkás és
sima szövetek összeállításánál látjuk. A kocz-

kás, vagyis pepita alj pompásan illik az egy-
színű kabáthoz és mivel ennek a szabása is
főleg abban változott, hogy elől erősen le van
kerítve, így a múlt évi kosztümből újat csinál-
hatunk oly módon, hogy csak a pepita aljat
készítettjük újonnan. És milyen czélszerű
viselet kerül ebből a sok fehér, nyári blúzzal
egyetemben.

A lenge szövetet már teljesen elűtő módon
használják fel. Belőlük sok ránczos, úgyneve-
zett «plisszé» ruhákat készítenek, a minek fő-
leg a szövetgyárak örülnek, a melyek amúgy
is keservesen panaszkodtak azért, hogy a mos-
tani női ruhához olyan kevés szövet kell.
A plisszé-ruhák végig ránczokba vannak le-
vasalva, diszüket lenge csipke és yakran fe-
kete bársonyszalag adják, a szövetet ellenben
finom grenadin, voal és műszelin. A koczkás
selymek ellenben a kabátos ruhák aljának
kedvelt anyagát szolgáltatják.

Szín dolgában nagy a változatosság. Ép a
multkor jelentette egy párisi divatlap, hogy
újban 102 színt jelöltek meg, mint divato-
sat. Közöttük első helyen állnak a pasztell-
színek különböző árnyalatai, főleg pedig a vö-
rös szín variációi. Kezdve a cseresznyevörö-
sön le egészen a legsötétebb karmazsinvörösig.
Sok árnyalatát találjuk a sárga és zöld szín-
nek, továbbá a kékeknek, a sötétől a leghalvá-
nyabb szürkés-kékig.

A nyári ruhák divatjával erősen jelölik a re-
dőzött és tunikás aljat. Ezeket selymekabattal
egészítik ki és e czélra ép úgy használják a
damasztokat, mint az ezüstereponokat. Sőt az
oly soká mellőzött moiré is megjelen ismét.
Kissé fantasztikus és legkevésbé sem határo-
zott a redőzött «Composé» ruhák szabása és
itt tág tere nyílik az egyéni izlésnek. Sőt
egyenesen szükséges is, mert különben köny-
nyen izléstelenség keletkezik az ismeretlen és
meglehetősen lazán körvonalazott divat terén.

S Bella.

TAVASZI DIVATKÉPEK

AZ ÁPRILIS 7-IKI VASUTI BALESET SZÁR ÉS FELSŐ-GALLA KÖZÖTT. — ELPUSZTULT TEHERKÖCSIK. — Kirschwong Lajos felvétele.

A SZERELEM AZ ÉN BÜNÖM.

Francia regény. (Folytatás)

Anyira érzékeny lettem, hogy messziről fel-
ismerem Closeburn lépését, sőt ajtónyitását is.
Tegnap a könyvtárban voltam, magasra mász-
tam a guruló létrán, XVIII. századbeli emlé-
iratokat kerestem, hogy Winnievel olvashas-
suk. Hallom Closeburnt jönni, belép. Szeren-
csémre a kinyitott ajtó elfedett. Minden erőm
elhagyott, mert valami görcsös bágyadság fo-
gott el. Ha megláttott volna, biztosan lábához
zuhanok.

December 19.

Jobban érzem magam, idegességem múlik.
Minden reggel hideg vízben fürdöm és lovago-
lok. Tegnap Winnievel együtt Wordéknál egy
nagyon nehéz falkavadászaton voltunk. A Three-
flowers nevű vágásban egy rókat ugrasztottunk
fel, mely hegyen-völgyön át kegyetlenül meg-
futtatott.

Társam Peart Closeburn volt. Nagyon komo-
lyan vette feladatát, mert egy pillanatra sem
hagyott el, úgy hogy megszabadított bátyjától.
Jól mulattam rajta, midőn kijelentette:

— Ez a Guildford marquise mégis csak a
legmajestetikusabb nője Angliának. Hidegebb
tökéletességet képzelni sem lehetne. A szép
Gladys roppant egészséges, roppant előkelő
szerfelett gazdag, nagyon boldog, de legalább
is ugyanennyire korlátolt.

Bizony, este biborszín bársonyruhájában,
mely még jobban kiemelte székeségét, a mar-
quise igazán szép volt, de teljesen tudatában
is volt hódító szépségének. Csakhogy semmi
sem árad ki ebből az élő szoborból, mintha
csakis szemet gyönyörködtetni született volna,
olyan csillogó szép, mint valami fehér állat,
mint az ókoriak szent bikája.

Igen! jobban érzem magam, mert lám! ked-
vem jött a megszólásra.

December 20.

Reggeli után a hercegnő hivatott. Féltém,
hogy az Eddie elutazása reggelén történeteket

hozza szóba. Elhatároztam, hogy bűnösnek val-
lom magam királynői ítélőszéke előtt, így a
sors döntően felmentem vagy elítéltelem
felett. Az utóbbi esetben örökre megszabadul-
tam volna Closeburntól és visszatérhettem
volna Franciaországba. Mivel sohasem az
következik be, mire számítunk, szó sem volt e
dologról.

A hercegnő boudoirjában fogadtott:

— Kedvesem, nagy szívesre kérem. Le-
gyen jelen reggelénként, midőn személyzetem-
nek kiosztom parancsaimat, hogy szükség ese-
tén helyettesíteni tudjon, ha esetleg a kará-
csenyi ünnepek után nem leszek ideháza.

— Rendelkezésre állok, de szabad egyetlen
aggódalmamat elárulnom?

— Mi az?

— Félek, hogy megtalálom sérteni azokat a
jogokat, melyeket Drommle asszony a cseléd-
ség kormányzásában szerzett.

— Ez ne aggaszsa, mert nem a cselédség-
gel, hanem az én helyettesítemmel kell majd
törődnie. Ez a szerep pedig nem illetheti meg
Drommle asszonyt, mert ehhez találmányosság
is kell.

— Parancsolatára állok, hercegnő.

— Köszönöm, kedvesem, mindjárt veheti is
első leczkáját.

Egymásután jelentek meg, a főszakács, a
maitre d'hotel, az ezüst kezelő, a pinczekezelő,
a főkomornyik, a főmas, a fősósónő, az első
kifutó inas és a többi.

Drommle asszony ellenőrizte, hogy vajjon
minden a kiosztott utasítások szerint történik-e
és őnála vannak az éléskamra kulcsai is. Való-
ságos közizagatás ez.

A herceg a kocsisokkal, versenytalókkal,
vadászokkal és a bérlőkkel, majorosokkal törö-
dik, a kik kastélyunk élélmiszert szállítói is.
Főintézője Leu Griffith folyton sürög-forog,
még pedig mindig olyan arczczal mintha
valami missiót teljesítené.

Egy napon bálmulatba ejtett:

— Gondolja csak miss de Nérans, hogyha
én nem emlékeztem rá, Guildford marquis

elfelejtette volna beírni lord Richard Bark-
leyt a Carlton-Clubba, midőn megszületett.

Meghökkenésemben tágrányított szemmel bá-
multam reá:

— Mit beszél?

Winifred majd megpukkadt a nevetéstől, míg
végre megmagyarázta a dolgot. Hogy valaki
ennek a clubnak, melynek tagszáma korlátozva
van, tagja lehessen, a lordok házában ülésel
kell birnia. Mivel pedig nagyon sok a clubba
jelentkező, a lordok elsőszülött fiaikat már
születésükkor bejelentik, hogy midőn a felső-
házba bejutnak, a clubban is helyet kapjanak.

Csodálkoztam a hercegnő rendszerezésén.

Még a vendégek szobáira szétosztott kölni-víz
és fog-ápoló szesz mennyiségét is nyilvánartartja.

Megegyeztünk, hogy minden reggel jelen
leszek ezen parancsosztogatáson, hogy meg-
tanuljam a szolgasereg igazgatását.

Midőn Drommle asszony kulcsesörtetve el-
távozott, a hercegnő megjegyezte:

— Látja Nérans kisasszony, hogy ez nem
nehéz dolog.

— Valóságos miniszterjum ez, madame. Ér-
teni kezdem, hogy nagyon gazdagnak lenni
szerencsétlenség is.

— Oh az sohasem ez, előítélet volna annak
mondani.

— Hány alkalmazott van a kastélyban azon
a tizenegy személyen kívül, ki az imént meg-
jelent?

— Drommleval együtt hatvanketten vannak.
Viszontlátásra kisasszony. De várjon csak kissé!
Vigyázzon kérem a karicszonya disztetésére; ez
nehéz munka, előre is figyelmeztetem. Őt-hat
méter magas a fa, de tiz tizenkét személy, fér-
fiak nők fognak segíteni. Isten vele, kisasszony.

Ha ez így folytatódik, nemsokára hatvan-
három cseléde lesz a hercegnőnek. Nem baj,
sőt annál jobb. Mentől inkább megtörök testem
és foglalkoztatva lesz lelmem, annál kevesebbet
töprenghetek, talán ez hozza majd meg meg-
váltásomat.

Belelátok a hercegnő kartyaiba. Látja, hogy
Drommle kivénülni kezd, sejtje, hogy Winifred

Gróf Marenzi Ferenc a magyar honvédség új helyettes főparancsnoka.

házasága küszöbön áll, mindezt nem bánna, ha megtarthatta és mindenfelé tovább is használhatta. Lassanként házvetőnöt akar nevelni belőlem. A nemes lélek lassanként ehhez akklimatizál.

Miután eltávoztam lady Surrey-től, Winifredhez mentem. Épen akkor kapott bátyjától Edward-tól levelet. Azt írja benne, hogy karácsonykor alig számíthat még csak huszonnégy órai szabadságidőre is. Sajnálkoztam, mert szerettem volna magamat annak kipanaszkodni, ki oly nyájasan ajánlotta fel testvéri jóindulatát.

December 21.

Az erdőörök elhozták a karácsonyfát. A családi szalont lezárták és a butorokat a falhoz tolták. Holnap kezdődik a fa feldisztése.

Épen azt vizsgáltam, hogy vajjon a szoba közepére állították-e, midőn Closeburn belépett.

— Ejnye, hát még ezt is önmé szóták? Ez már bolond dolog. Társalkodónő, betegápoló, zongorás, egyszóval minden. Hagyja a cselédnek ezt meg a házi hölgyeknek, hadd vesződjének fájukkal.

— Megigérttem, hogy gondom lesz rá, és ígéreteket meg is fogom tartani.
— Igéreteit mindig ilyen hiven megtartja?
— Mindig.
Hozzámlépett, közvetlen közelemben.
— Igérjen tehát nekem is valamit?
— Mit?

JANKOVICH RÉLA VALLÁS-ÉS KÖZORTATÁSI MINISZTER A DEBRECZENI KOLLÉGIUM UDVARÁN. — Lettér József félvétele.

— Hogy nem fog haragudni rám!
— Igen, szívesen megteszem, ha viszont megígéri, hogy nem fog törődni velem.
— Hogy ne törődjek önnel? Komolyan mond ilyesmit? Sokkal okosabb semminthogy feltételezhesse, hogy feledni tudjam, midőn sóvárgok maga után.

— Oh, ismét sértő szavak!
— Az ég szerelmére, ugyan melyik?
— «Sóvárgok».
— Igenis sóvárgok, erős életem egész hatalmával, testem minden szenvedélyével, a férfi erős szerelmének minden vágyódásával. Ne is mondja azt, hogy így nem akar szeretettni, mert mért sáppad el akkor, ha közelébe lépek, mért fél, mért reszket, ha sóvárgásom nem ejti mámorba? Nem érzi-e jól magát, ha önhöz ily közel ver a szívem, ha szememmel majd elnyelem?

Halkan beszélt és hangja csengése hízog volt olyan, mint egy végtelenül rabul ejtő becézgetése. Ha így beszél a szívem vadul kezd verni, vérem agyamba tódul és valósággal bugyborékol az ereimben. Átkozottul szorongató agónia ez, mindig azt hiszem, hogy belepusztulok.

Ó pedig, midőn meglátta gyáva gyöngeségemet, lassan a keblére vont és megölelt. Teljesen tehetetlenül tūrtem, mert minden erőm elhagyott.

Le akartam rogni, de ekkor eleresztett s egy karosszékre ültetett és eltávozott. Olyan éles fájdalmat éreztem szívemben, mintha tüzes vasat dőftek volna belé.

Ezek az ideoles elgyöngüleim kétségbejetelek. Félek, testestől-lelkestől félek Closeburn-tól. Megbabonáz, megfoszt akaratomtól. Mért nem kiáltottam. A következő történt: A gyermek sejtve a közelgő karácsonyi meglepetéseket nagyon kíváncsiak és izgatottak. Körülöttünk settenkednek, hogy kihallgassák beszédünket. Ma lunch után a halban Dick kis kezét nyújtotta és kristályos csengésű hangján megkérdezett:

December 23.

Üldözöm között s közöttem újabban még semmimem történt. Megfigyelt, köznapig figyelmességekkel vett körül és kegyelemből csak közömbös dolgokról beszélgetett velem. Ez az állapot sokkal jobb volt semminthogy soká tartatott volna. A következő történt: A gyermekek sejtve a közelgő karácsonyi meglepetéseket nagyon kíváncsiak és izgatottak. Körülöttünk settenkednek, hogy kihallgassák beszédünket. Ma lunch után a halban Dick kis kezét nyújtotta és kristályos csengésű hangján megkérdezett:

— Miss Nane a Jézuska a franciaországi játékokat is a fára fogja akasztani?
— Nem fogja, kicsikém. De este ki kell majd tenniök cipőiket szobájuk küszöbére és másnap reggelre beleteszi az ajándékokot.
— De mért csak akkor?
— Talán, hogy kétszer örüljenek, este és reggel is.

Pierpont Morgan, a most meghalt amerikai milliárdos utolsó fényképe.

— Így hát Jézuskának két utat kell tenni, mibe bele is fáradszat.
— Szárnyai vannak!
— Mint az angyalkáknak?
— Mint azoknak kicsikém!
— Hát magának is lesz a cipőjében reggelre ajándékja?

— Nem lesz, mert én már kinöttem ebből.
— Majd én adok valamit az én játékszereimből, fekete tündér.

— Oh, Richard játékaik nem jók a fekete tündérnek.

Összerezentem, mert e szavakat már Closeburn mondta, ki mögöttünk állva hallgatta beszélgetésünket. Így folytatta szavait:

— Tudja Dick, a fekete tündérnek ugyanolyan babákkal játszanak mint a kis gyerekek. Nagy babák kellene nekik, a kiket gyötörnek, hogy szenvedjenek.

— Hát ők is eltörnek babáikat?
— Bizony elég gyakran, csak hogy azok bosszút tudnak állni.

— Hogyan?
— Összetörök kinzóikat.
— Összetörök?
— Igen, még pedig a szívüket.
— Miss Nane, ne hallgassuk ezt, Dick tudja hogy ez gonosz bácsi. Gonosz!

Szó nélkül megyünk tovább. Lord Closeburn leste, hogy ismét közelebe jöjjünk, de hiába, mert uralkodni tudtam magamon.

December 24.

Winifreddel ma reggel megáldoztunk. Lelkem mélyéből buzgó fohászokdottam, megálázkodtam, de szívem nem könnyebbült meg.

Midőn hazatértünk, Winnie hirtelen megszólalt:

— Christiane, valamit szeretnék kérdezni, eddig tétováztam, attól felve, hogy felelete nem volna óhajtasom inyére való. De most már szükségem van véleményére. Feleljen, hogy az én helyemben örömmel menne-e hozzá William Closeburnhoz?

— Winnie, így nehéz felelni, még nem tudom, hogy vajjon lelke mélyéből szereti-e őt, vagy pedig csak épen azért tartja elfogadhatónak házasságukat, mert családjuk jó barátságban él és kívánja ezt az összekötést?

— Kezdetben atyám kívánsága vitt rá, hogy beleegyezzen. De azután nagy vonzalmat kezdtem érezni Willie iránt, most pedig tudom, hogy szeretem. Igen, szívvel-lelékkel szeretem, hiszen oly szép, hódító és ígéző. Nem így vélekedik ön is Christiane?

— Szép is és nagyon eszes is, ez igaz.
— Édes Christianém nem... nem szeretné-e ön is őt az én helyemben.

— Ezt nem tudom megmondani, de mivel e kérdéssel egészen lelkem mélyére akar hatolni,

egészen őszintén felelek: én nem szeretnék hozzá menni. Hogy elfelejtem az ő gazdagságát s az én szegénységemet? Ezt olvasom szememben. Nem, nem lennék a felesége, mert nem rokonszenves, mert nem szeretem.

— Igazán?
— A templomból jövünk az áldozásról, meg esküdhetem.

— Oh, édes Christianém, bocsásson meg nekem gonosznak, azt hittem...

Nem fejezte be szavait, hanem nyakamba ugrott, átölelt és melleme rejtette arcát.

— Szegény kicsikém, persze hogy megbocsátok, de mért titkolta eddig ezt a fájdalmas gyanút?

— Félttem, hogy megsértődök.

— Ártatlanok nem sérthetnek meg. Tudom, hogy mért támadt ez a gondolata. Gyakran voltunk vele az ön kívánságára hármásban.

Évekkel vagyok idősebb önnél, sok viszontagságon estem át. A nyomor kemény nevelő, hamar megnyirbálja tanítványainak szárnyait.

Lord Closeburn én bennem egy önnél jobban megérett lelket talált, kihez úgy beszélhettem, mint egy asszonyhoz szokás és ez megtetszett neki. Szeretreméltóbb volt hozzám semmint kívántam, de szeretetreméltósága és roszkedve egyaránt közömbös volt nekem. Alapjában véve pedig a dolgot, ön nyugodt lehet a felől, hogy ő jegyesének tekinti, és egészen kétségtelen és megállapodott nézete az, hogy egy skót nemes, ki a Stuartoktól származik, kinek legendakoszorúza kastélya van a Lundee-tó mellett,

hogy egy önmagát megbecsülő úr nem vesz feleségül egy társalkodónót. Biztosan tudom, hogy nem szeret engem, meg vagyok győződve erről. De ön érzi-e, hogy szerelmes önbé?

— Azt hiszem. Édes Naném, mily jól estek szavai! Leleplezem most szívemet. Azt hiszem, hogy szerelmes belém, mert gyakran, midőn ön a zongoránál ült és énekelt, mellém telepedett és édes dolgokat mondott nekem. Egy este azt mondtam, hogy önnel nagyon szép hangja van. Ezt válaszolta: Nagyon szép, meleg, szenvedélyes csengésű, forró keringésbe hozza a vért és vágyat kelt, hogy szereteink társaságában legyünk, hogy megragadjuk becézgetve kezüket, mint én most teszem és úgy hallgassunk e hang hullámzását. E közben kezébe zárta az enyémet. Sokáig ültünk így egymás mellett.

Mindenféle más kis esemény is eszembe jut. Meghozta nekem Londonból azokat a könyveket, melyeket ön ajánlott nekem, virágokat vezet számomra, azt a fagyöngy gallyaocskát, melyet fehér túll ruhámon pár napig hordtam, szintén ő hozta erdei sétájáról; végre midőn azt mondtam, hogy skót nemzeti viseletében szeretném látni, elhozatta. Ma este két testvérel együtt ebbe öltözödnék, dudán fognak ját-

A TORNÁDÓ PUSZTÍTÁSAI AMERIKÁBAN. — KUTATÁS A ROMOK KÖZT OMAHÁBAN.

szani és eltánczolják a felvidékiek tánczát. Láthatja, hogy mily kedves és figyelmes, hát hogyan ne szeretném?

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Pintér Jenő irodalomtörténete. *Pintér Jenő* néhány évvel ezelőtt magára vonta az általános elismerést nagyarányú két kötetes munkájával, mely irodalmunk történetének Bessenyeiig terjedő korát tárgyalta kimerítő részletességgel és beható gondossággal. Az Akadémia e munkát a Semsey-díj mellék-jutalmával tüntette ki, a kritika is általános elismeréssel fogadta és mindenfelől az a kívánság merült fel, hogy a szerző a szép sikerrel kezdett művet mielőbb végre juttassa. Most aztán jelentékeny közelebb jutott a megvalósuláshoz ez az óhajtas is: megjelent a munkának második része, szintén két kötetben. Ez sem a teljes munka még: Bessenyei felléptétől Kazinczy haláláig viszi az anyagot, vagyis Kisfaludy Károlytól és a korabeli kevésbé jelentékeny írások zarádk. Irodalmunk legfontosabb és legmozgalmasabb korszakainak egyike játszódik le e két kötetben: azok a

A TORNÁDÓ PUSZTÍTÁSAI AMERIKÁBAN. — OMAHA ELPUZTULT HÁZ.

kísérletek, melyekkel a magyar irodalom belépni igyekezett az európai irodalmak közösségébe s kaput próbált nyitni, a melyen át a magyar kultúra bejuthasson az egyetemes kultúra minden terére és európai színvonalra emelkedhessen. *Pintér Jenő* munkája egy ily szélesebb körű átfogó munkához mért részletességgel tárgyalja az irodalmi törekvéseinket, alapos történelmi és irodalomtörténelmi alapvetéssel, az eddigi kutatások révén felmerült anyag lehetőleg teljes ismeretével. A mit az irodalomtörténelmi kutatások eddig felhoztak, azt *Pintér Jenő* mind ismeri és a mennyiben érdemes, fel is használja, lelkiismeretes gondossággal és józan kritikával. Kortörténelmi kapcsolatok, életrajzi adatok, filológiai összehasonlítások és elemzések mind fontosságukhoz mért feldolgozásra találunk s e munkából látjuk, hogy az utóbbi évtizedekben végzett részlet-kutatások mennyi kisebb-nagyobb problémáit világították meg irodalmunk történetének, mennyire más képe van az egésznek és az egyes részeknek, mint azelőtt volt, mikor még csak a körvonalak voltak meg, de hiányzott a pontos részletrajz, mely a körvonalatokat betöltsé. Egyenként nézve az egyes, sokszor túlságosan aprólékos részlettanulmányokat, hajlandók voltunk az egész irányt, a melyből keletkeztek, kellettől kevesebbre becsülni, de most látjuk, mennyire megérett a dolog ma már az összefoglalásra, a mely nemcsak egységes képen foglalja össze az egyes részlettanulmányokat, hanem egyúttal felmutatja az egésznek ismerete szempontjából való értéküket is. Mint ilyen összefoglalásnak, *Pintér Jenő* munkájának tudományos értéke minden kétség felül áll s nem lehet elismerés nélkül nézni azt a szokatlanul nagy szellemi munkát, a mely a két kötetben igazán tudóshoz illő tárgyassággal, az anyag mögé vonuló önmérséklettel és az ügy iránti szeretettel össze van hordva. Nagyon kedvező hatást tesz az írónak szerénysége, a melylyel elvonul az anyag mögé, azt beszélgeti önmaga háttérbe szorításával, — azt mondhatnók, egy realista író impersonalitásával. Rendkívül hasznos szolgálatot tesz módszerének egy másik oldala is: az irodalmi anyagnak mondhatni teljes feldolgozása, melyet bő és gondos jegyzeteiben találunk, a mely nemcsak bibliografikus repertóriumát adja az egyes kérdéseknek, irodalomtörténelmi és filológiai problémáknak, hanem a problémák fejlődését is megvilágítja a megoldásra való egyes kísérletektől kezdve a kérdések mai állapotáig. Ezzel megbecsülhetetlen szolgálatot tesz az irodalomtörténelmi kutatónak és az érdeklődőnek is, nem különben a fiatal embereknek, a kik most kezdenek az irodalomtörténet tanulmányozásába. Különösen az utóbbiaknak nemcsak megbízható kalauza a kutatás módjaiban, hanem figyelmeztetője is a módszeres tudományos munka hasznára és nélkülözhetetlen fontosságára. Azt hisszük, irodalomtörténetét tanító tanárok is kitűnő hasznát vehetik munkájuk közben, de még a merőben érdeklődő, a nagy közönség köréből való olvasó is, a ki ily módon bepillanthat a tudományos munka műhelyébe. Az esztetikai elemzés és lélektani magyarázat dolgában már kevésbé erős a munka, — ez a szempont a szorosabb irodalomtörténelmi mögött némileg háttérbe is szo-

...rul s az írónak talán a történeti és filológiai szempontok felé fordult figyelem nem engedett elég erőt az e tekintetben való elmélyedésre. Objektív nyugodt hangja, ha nem áru is el egyéni színezetű, művészi stílus, jó hatással érvényesül a magyarságának gondosságával, ezírfirkodás nélküli egyszerűségével megfelel annak a szellemnek, a melyből az egész munka eredt. A mai, túlságosan részletekbe szethülő tudományos kutatások között égető szükségét élelt ki Pintér Jenő munkája, mely egységes képhe foglalja össze az eddig feltárt tudományos anyagot s mintegy határjelzője annak az állomásnak, melyet irodalomtörténetünk művelése mostanáig elért. Az író megérdemelt érte minden elismerést, annyival is inkább, mert teljesen önzetlenül, sőt anyagi áldozat vállalásával, a saját kiadásakéért adta ki a két terjedelmes kötetet.

Molnár Jenő verseskönyve. Molnár Jenő leginkább mint egy régi, kedvelt dicsap szerkesztője tette magát ismertté az irodalmi világban s most, mikor komoly, a napi termelésen túlmenő igényű verseit adja ki, a régi szabálytlan hódol, a mely szerint a komikus színes szabad idejében, titokban tragédiát játszik: ő is szomorú, vívódó verseket ír. A mi líra van a könyvében, az csupa keserű lázadás és fájdalmas lemondás, vágyakozás az ifjúság harmóniája után, kesergés ifjú álmai vesztén, évdő önvád, küzdelem a sorssal, a mely az élet olyan útjaira sodorja, a hol el kell hullatnia lelke virágait és minde motivumok mögött az élet céltalanságának melancholiája. «Az élet nem felel a sok miért-re, az élet nem felel egyáltalán» — mondja a kötetnek mindjárt bekezdő versében s ez megvan benne a lírikus szubjektív igazsága: a költő titkos, benső érzése tesz benne vallomást önmagáról. Vannak a könyvben nem-lírai versek is; néhány genre-kép forma, az öreg főhadnagyról, a magyar úrról, az öreg boltosról s másokról. Némelyik szatirikus hangú, de valami melancholia és érzelmes ellátás ezek mögött is érzik. A kötet végén néhány rövidkebb elbeszélő vers van (ritkaság a mai csupa-líra magyar versben), — ezek is érzelmes, szomorú történetek, hangulatosan elmondva. A könyvecske komoly költői törekvésnek minden tekintetben szimpatikus eredménye s megérdemli az olvasók rokonszenvét is.

A «Budapesti Szemle» most megjelent áprilisi számában Berzeviczy Albert folytatja görögországi

utirajzainak érdekes és magvas sorozatát. Ezúttal Eleusis és Argolis történeti, kulturtörténeti és művészeti emlékeiről szól a tárgy meleg szeretetével és művészes gondos előadásban. **Návcy Lajos** a házszabályok revíziójához ad eszméket, melyek az azóta végrehajtott házszabály-reformmal elvesztették ugyan aktuálisuk egy részét, de így is egy tapasztalt és előkelő színvonalról ítélő politikus magvas fejtegetései maradnak. **Téglás Gábor** Dácia megdőlésének történetét foglalja össze most kezdődő cikksorozatában. **Pap Ferencz** báró Kemény Zsigmond Nagyenyeden töltött iskolai éveiről ad részletes kutatásokon alapuló és valóban jól informált képet. **Révész Alexander** Magda Három epizód az építései történetéből címmele a XV. századbeli és a XVI. századi francia építész és az olasz gótika sajátosságai belső ellentmondásait világítja meg, melyekben rejlik lélektani okokat keresve a közös belső szálaknak összefűző jelenségeinek. **Arkosy Ferenczy** Kálmán novellája és **Vargha Gyula** négy szép Heine-fordítása adják a fűzet szépirodalmi tartalmát. A **Szemle** rovatban **Angyal Dávid** vitázik a Greguss-jutalomról szóló jelentésének bírálóival, **Vétesy Jenő** a Faustnak új francia fordítását kritizálja, az **Értelmező** rovat könyveket ismerteti. A **Budapesti Szemlé** Berzeviczy Albert és Beöthy Zsolt közreműködésével Voinovich Géza szerkeszti s a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára félévre 12 korona.

A «Jó Pajtás», **Sebők** Zsigmond és **Benedek** Elek képes gyermeklapja legújabb, április 13-iki számába **Abonyi** Emil és **Benedek** Elek írt verset, **Szabóné** Nógáll Janka elbeszélést, **Sebők** Zsigmond folytatja A millióm fia című új regényét, **Gyula bácsi** érdekes állatokról ír cikket, **Mauks** Kornélia mesét, **Manno** Miltiadés érdekes képet rajzolt, **Zsiga bácsi** elmondja mulatságos mókáját, **Rákosi** Viktor folytatja regényét. A rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A «Jó Pajtás»-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. (Mtv. ker. Egyetem-utca 4.)

Új könyvek.

A magyar irodalom története **Bessenyei György** fellépésétől **Kazinczy Ferencz** haláláig. (1772-1831). Irta **Pintér Jenő**. Két kötet. Budapest, szerző kiadása. A két kötet ára 30 korona.

Verses könyv. Irta **Molnár Jenő**. Budapest, Singer és Wolfner.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közlebbi napokban: **KOLLER KÁROLY** nyug. liezenmi tanár, 89 éves korában Késmárkon. — **Selyebý Kovács Gyula** földbírtokos, 71 éves korában Szatmáron. — **Vihneyi dr. Szombathely József** orvos, a Szent Erzsébet Ággház nyug. gondnok. 68 éves korában Kolozsvárott. — **Nánási Oláh Gyula**, 66 éves korában Hajdúnánáson. — **Rácz (Rosenberg) Samu**, 67 éves korában Budapestén. — **IVÁNYI JÓZSEF** akadémiai festő, 64 éves korában Bécsben. — **Vitenczi Bonovszky László** a lipótmeezi elmegyógyintézet irodavezetője, 61 éves korában. — **Székelykeresztúri dr. Kovács BÉLA** báltaszéki orvos, 59 éves korában. — **SZIMON BÉLA**, gróf Károlyi Lajos uradalmi főerdőmérnök, 53 éves korában Nagysiklóban. — **TERVEY ELEK** magyar államvasúti főellenőr, volt pozsonyi forgalmi főnök, 49 éves korában. — **HUMAYER MIHÁLY**, a Humayer Károly méz- és teálgazdó telepek és első magyar műhabarcsyár cég belfagya, 43 éves korában. — **ROSKOVICS JÁNOS** királyi táblabíró, 60 éves korában Budapestén. — **KISS ARISZTID**, az andocsi kolostor főnöke, 46 éves korában. — **WEISS SÁNDOR**, a Magyar Folyam- és Tengerhajós Rézvénytársaság ellenőre Budapestén. — **BOZDOGNY BÓNÓ**, okl. gyógyszerész, 24 éves korában Kolozsvárott. — **Apáti Art Ede** nyug. magy. kir. pénzügyőri biztos Zombolyán. — **MORELL GÉZA**, a Ludovika Akadémia növendéke, 22 éves korában. — **MÁRTY SÁNDOR ISTVÁN**, a csisztercizita-rend egri rendházának tagja, 25 éves korában Egerben. — **Posztóczy Kristóf** és felesége, szül. simonyi és varányi Simonyi Márta kis fia, Kristóf Patvárczon.

Özv. bethleni **BETHLEN GÁBORNÉ** grófnő, szül. bethleni Bethlen Leopoldina grófnő, 88 éves korában Bécsben. — **Özv. Tóth SÁNDORNÉ**, szül. Czenger Mária, 86 éves korában Szatmárnémetiben. — **Özv. BARTOS ANDRÁS** szül. Streicher Anna, 82 éves korában. — **VERDEBÉRI RÓZA**, 79 éves korában Budapestén. — **Özv. NEUMANN MÓRNÉ**, szül. Weiss Anna, 73 éves korában. — **Özv. AUSTERLITZ LEONÉ**, szül. Lux Etelka, 64 éves korában Ujváradon. — **Özv. nemespáni és gyöngyöshalászi HAMAR ÁRPÁDNÉ** szül. Vaisz Ilona, 62 éves korában Esztergomban. — **DUBONELLY ILONA**, 60 éves korában Miskolcon. — **Özv. BÁTORI GYÖRGYNÉ** szül. Denk Jozsefné, 58 éves korában. — **BANGA PÉTERNÉ**, szül. Hunyadi Eszter, 48 éves korában Hódmezővásárhelyen. — **Csikcsatószei és szentsimonji Csátó PÁLNÉ**, szül. Havass Sándorka, 30 éves korában Branyicskán. — **Szent-erzsébeti SZAKÁTS KÓRÁ**, Szánremóban.

EGYVELEG.

* Egy millió hatszáz ezer lóerőt használ ki az ember jelenleg a világ összes vízi erejéből, azaz a folyók és vizesésekből. Legtöbbet használ ki Észak-amerika, 540,000-et, legkevésbéet Anglia, 12000-et. A víz ereje az embernek évenként 140 millió korona értékű szemetet takar meg.

* A villamos lámpában a fényt előállító szén (vagy vizeses) erejéből csupán egy-két százalék alakul át fényvé, a többi erő, mint haszaltan meleg szétszóródik. Ez az oka annak, hogy a felfalálók nem pihennek, olyan lámpát igényeznek konstruálni, a melynél nincs ekkora erővesztés.

— Szépen kérem ha megvannak a jegyek hozzon magával

YES

fehér porcellán poudert, mert én anélkül nem megyek a színházba!

Yes porcellán poudert a világ legjobb poudertje. Az egyetlen poudert, mely szabadalmat nyert.

Egy doboz ára 3 és 5 korona.

Páris **Institut De Beauté** Budapest, 26 (place Vendôme) Váci-utca 5. **arenemesítő intézet**

Arc, nyak, orr, kéz, kebel stb. ápolása tudományos, hygienikus alapon, a világhírű párisi intézet szakavatott kezelője személyes vezetésével. — **Manikúra** és hajápolás **osztály**. — Valódi francia ápoló- és szépség-szerek.

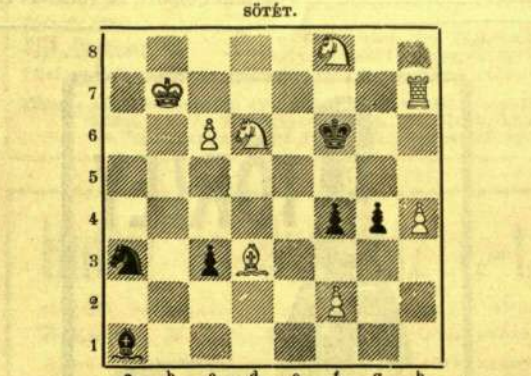
Bejárt Tur István-utca 9. szám.
Utastás és árjegyzék kívánatra ingyen.

Közvetlen beszerzése által legolcsóbban kapható minden fajta férfi és női szövet a régen ismert postógyári özégnél, Siegel Imhof Brűnben. Ezen szövetek jósága és olcsósága világhírű. Magán-személyeknek is szétküldetik ezen legújabb mintagyűjtemény, ingyen és bérmentve.

SAKKJÁTÉK.

2844. számú feladvány Herland S.-től Bukarest.

sötét.

Világos indul és a negyedik lépésre mattot ad.

A 2835. sz. földvány megfejtése Schlechter Károlytól

Világos.	Sötét.	Világos.	a.	Sötét.
1. V7-f1	c5-c4 (b, c)			
2. K7-f7!	f sz. (a)			K4-d3 (d5)
3. V7-f5 + stb.		2.	V7-d1 + stb.	

b.

1. ...	g3-g2	1.	Fa7-b8
2. He2-c3 + Kd4		2.	K7-g6 stb.
3. Fe5 + stb.			

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geisz József és Stark Vilmos. — A «Budapesti Sakk-kör». — **Budapesti TLL. Sz. Sakk-kör.** — **Ludanyi Antal.** — **Wysehogrod Pál.** — **Beer Mór.** — **Gotlób István (Budapest).** — **Németh Péter (Csongor).** — **Kintzy Róbert (Fakert).** — **Müller Nándor (Sombathely).** — **Hoffbauer Antal (Lipótvár).** — **Szabó János (Bakony-Szentlászló).** — **A «Győri Sakk-kör».** — **Székely Jenő.** — **Mésey József (Győr).** — **A «Zborói Társaság».** — **A «Kálocazi Katholikus Kör».** — **Veörös Miklós (Zircs).** — **Iff. Hubay Bertalan (Bodas-ujfalu).** — **A «Duna-főfőrdő Egyesülete» (Duna-főfőrdő).** — **Barsa Mihály (Biharosvár).** — **Csokolai István (Hajdúhadháza).** — **A «Leibitzi Gazdasági Kaszinó» (Leibitz).** — **Lustyik János és Szivák János (Alberti-ira).** — **«Csengeri Cassinó» (Csenger).** — **Király Mihály (Zenta).** — **Kunz Renő (Temesváros).** — **Budai Sakkos Társaság (Budapest).** — **Patkó Imre (Talpás).**

Szerkesztői üzenetek.

Ha te is jónél. Alkonyat stb. Nincs igazi poétai lendület a versekben, csak némi ügyesség, sok utánérés, nem is bizonyos költők, hanem irodalmi köz-helyek után.

Szép forrásokból itatgass. Valami nem kellemes szaválás érzik ki a versből, a melyben különben vannak jó passzusok is. Igaz szívet írta, az meglátszik, de a szaván idegen hatások lehet megállapítani.

Tél a tavaszban. Keress meg magst. Csupa mesterkélés, keresett szavak keresett egymásra halmozása, tulajdonképeni költői tartalom nélkül.

Balassáru! való. Nincs ebben a versben Balassa szelleméből egy lehellet sem.

Búsán kong az esztharg. Teljesen önképzőkori szinten álló, gyarló kis versek.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 11-ik számában megjelent képtalány megfejtése: **Árpádok uralma.**

Felelős szerkesztő: **Hoitsy Pál.**
Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Vármegye-u. 11.
Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Vegyen **Schweizer's Selymet**

Kérjen mintákat tavaszi és nyári újdonságainkól ruhákra és blúzokra: Voile, Foulard, Mousseline, Crepe de Chine, Eolienne, Mousseline 120 cm széles méterenként K 1.30-tól méterenként, fekete, fehér, egyzsinóru és mintásait, valamint Himzett blúzok és ruhák baltást-, gyapjú-, vászonzóli és selyemből.

Csakis garantált szolid selymeszöveteket adunk el közvetlen magánosoknak bőr- és vámentesen házhoz szállítva. (Dupla leveleportó).

Schweizer & Co., Luzern U 23
Selymeszövet-kivitel. (Svájcz) Kir. udv. szállítók

A japánok gyakorlati érzéke azonnal felismerte az új gummiszerek „BERSON” számos előnyeit!

Japán levelefordó.

Ferdére taposás, kisiklás, fázóság, az idegek rázkódtatása kizárva!
Berson gumiok Budapest, VII.

A modern fegyvertudomány legkiválóbb alkotása a katonai puskák a mel-lényesebben a 7-65 s 9-9.

Frommer-Baby-pisztoly nagykaliberrű, hatlövétű mel-lényesebbé való fegyver katonai puskák-závarattal, a lövésnél alig észrevehető visz-szalökéssel. Legnagyobb egy-általán elérhető biztonság a lövés számára; kényelmesen kezelhető kakas és önműködő biztosító. Kapható minden jobb fegyverkereskedőnél is.

Fegyver és Gépgyár Rt. Bpest.

SOVÁNYSÁG.

Szép, telt testidomokat nyerhet a törv. védett, keleti **BUSTERIA** eróporunk által, mely az any-erőmmel kintitettettet. Bils 6-8 hét alatt egész 30 fontig.

Szigorúan szóli, nem ámitás. Számos károsanyag-ü-vánítás. Doboza használati utatással 2-75 K. A pénz posta-utjánon beküldése, vagy utánér-mellett, portó külön. — Előzetes azérdeklődés **Dr. Franz Steiner & Co. Berlin 124 Königgrätzerstrasse 85.** Fővártár és széküldés **Török József** Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. sz.

Ki akar egy órát ivgyen?

Hogy a mi kintűnő zsebóráinkat mindenütt megismerhesd, 5000 órát osztunk szét ingyen. Kijelölje be pontos címét csak egy levelezőlapra a következő úrvágyunk:

Jakob König, Wien III 2 Postamt 45, Fach 230.

A szépség gazdagság. A szépség hatalom.

Ez a legnagyobb kincs csak **Mme Rosa Schaffer** által feltalált szépségápoló cikkek által érhető el

Poudre ravissante, az arczbőrt vakítóan fehérré teszi, hűré teszi, seplőt, himlőhelyet, anyajegyet eltüntet, ráncokat elsimít és minden hölgy arcát fiatalossá teszi. Ez az egyedüli puder, melynek használata után megmosakodhatunk anélkül, hogy a szeszkeziós hatás eltűnnék. **K 5- és K 3-**

Crème ravissante, évtizedekkel fiatalít **K 3-**

Eau ravissante a kebel petyhüdt-ségét megakadályozza, erősít és a legkintűbb toalettvíz. **K 6-**

Rhodopis minden sápadt arcnak tartós hamvas rózsaszínt kölcsönöz. **K 3-**

Savon ravissante a világ legjobb szappana, fel-tűnő hatású. **K 2-40 és K 1-60**

Bőrillatszappan a környezetre el-tűnően lenálhatatlan va-rázst gyakorol, darabonként 70 fillér, 1 karton 3 darab. **K 2-**

Eau de Cologne utólréhetetlen hatása **2 K** és fejjebb.

All-kötő a dupla áll képződését megakadályozza. **K 4-**

Homlok-kötő ráncznélküli, márvány-sima homlok eléré-séhez. **K 3-**

Rosa Schaffer, Wien Lerakat és szétküldési telep XIX/2. Hammerschmidtgasse 18.

Szétküldés a pénz előzetes beküldése ellenében. A Chemiko Szko Palermo tisztelőbeli tagja. A Szt. Péter-rend hölgygatonesse a becsületkereszttel. Szerb kir. udv. szállító. **Vízonteláru-sítókna magas rabatt!** Fővártár Magyarors. részére **Török József** gyógyszerára, Budapest. Király-utca 12. azonkívül kapható minden gyóggyárban, illatszerekkereskedésben és drogeriákban

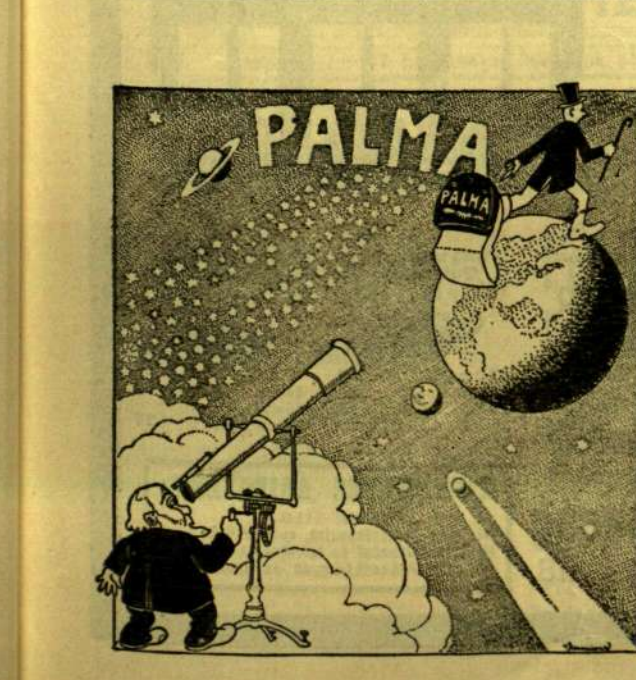
A dobhártya vibrációs masszázsa nagyothallás, fülzugás és fülfájás

minden neme ellen, neves tudósok kutatásai alapján szakkörökben már régóta kitűnő és hathatós gyógy-módnak van elismervé. Kézzel természetesen lehetetlen a dobhártyához masszázst által eredményesen hozzáférni, ennél fogva a technika és a mechanika műszereire vagyunk utalva. A fül belsejének masszírozására alkalmas egyszerű, tehát nem túlságosan költséges, szolid, cészlerű vibrátor feltalálásának problémája megoldást nyert, meg pedig a duderstadi **Loest Emil** cég «Audito» nevű műszerével. Ezzel mindkét fül egyszerre, vagy esetleg csak egyik fül is kezelhető, egyszerű fogás által a kívánt legkisebb vibrációs erősségre beállítható, de erősebb beállításnál ismét erősebben hat. Mellékkeszülékek, vagy duplaműszerek különböző használati célokra nem szükségesek.

Sokan azt hiszik, hogy reménytelenül kell szenvedniük, mert a fülkezelés modern, tudományos hal-ladásáról sejtelmők sincsen. Kötélleisége tehát mindenkinék, a legújabb vívmányokkal és hathatós kezelési módszerekkel megismerkedni, melyek lehetővé teszik a bajjal, idült esetekben is megküzdni. A pa-ciensek számos elismerő levele tanuskodik a bá-mulatra méltó eredményről, mely ezen készülék kezelése által éretet el és a tekintélyek ajánlása mellett figyelemre méltó biztosítékot nyújt az «Audito» kiváló működéséről.

A törv. bej. czég **Emil Loest, Spezial-Instytut, Duderstadt 14 a. Harz** (Németorsz.), nagyothallók-nak kívánatra utbagazításokkal és kezelési utasítá-sokkal ellátott kimerítő könyvecskét küld. Önnek csak az «Audito»-ra (német szab.) vonatkozó köny-vecskét kell kérnie s azt azonnal teljesen költség-mentesen megkapja.

PALMA

Királygyöngy ára ... **K 2-**

Crème rosin a kéznek márvány-sínomságot kölcsönöz. **K 3-**

Konoor, ősz hajnak visszaadja a fiatal-kori színt (szőke, barna, sötét-barna, fekete) kis doboz **3 K**, nagy **10 K**.

Kernol a hajnak pompás fényt kölcsönöz. **K 5-**

Hajerősítő megakadályozza a haj kihullását és öszülését. Kopasz helyen a haj növést előmoz-dítja. **K 3-**

Haj ellenség minden kellemetlen haját azonnal biztosan eltávolít. **K 3-**

Rosa Schaffer féle kedvenc ibolya pompás erdei ibolya-illat. **K 6-** és **K 4-**

Frostalin, fagyttól megóv, vörös orr és megfagyott helyek egészségesek lesznek **K 1-** és **K 2-**

PYRAM LEGFINOMABB **CIPÓKRÉM** GYŐR

BENES TESTVÉREK VEGYI-GYÁRA

Tiszta arca lesz

hiatalos üde és

ha a világhírű **Vukovári Goldstern-arczenekő** és szappant használja. Készül **Kirchbaum** gyógyszerára, **O-Vukovári 9.** Budapesti fővártár: **Szörök-féle** gyógyszerár, Király-u. 12.

SALVATOR kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

vese- és hólyagbajknál, köszvényél, cukorbetegségnél, vörhenyenél, emésztési és légzési zavarnak hurutjainál kitűnő hatású. — Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben és gyógyszerárakban. **SCHULTES ÁGOST** Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

A keblek fejlesztésére és erősítésére a Pilules Orientales közelébe semmi sem jöhet.

Szép, kemény és kifejlett kebel mindig nagy vagyona volt az elegáns hölgyeknek, mert elengedhetetlenül hozzátartozik a szépség teljességéhez. Tehát nem fölösleges ismertetni a hölgyeknek, akiknek keblei néha elégtelenül minden kifejlesztve, vagy azoknak a sokáknak, akiknek mellé nem rendelkezik azzal a ruganyossággal, amelyet a mostani divat megkövetel, hogy egyedül a Pilules Orientales adja meg az ideális keblet, amely elegánsan harmonizál a derek karcsúságával.

Sok másféle szert és kezelést hirdettek még, mint szélfogókat, de eddig mind hiábavalóan. Azon bizonyított és kénytelen volt a Pilules Orientales-nak átengedni a teret, amelyet ma az egész világon ismernek és kedvelnek. De mindez nem tart vissza némely utazót attól, hogy idővel előre ismét csodaszertnek ne hirdesse a maga készítményét. Ezek az ígéretek, sajnos, nem valnak be a hölgyeknek az a része, amely hitelt ad ezeknek a csábító magasztalásoknak, a nagy költség ellenére is eselődik.

Ezek a hölgyek jobban tudják volna, ha mindjárt a Pilules Orientales használták, mert akkor sok eselődést elkerülhettek volna.

Azon hölgyek száma, akik a Pilules Orientales-t használják, a gyönyörű-mellett, nagyobbodik napról napra és a hálaadás kiáltás dicsőítő leveleiből, amelyek hivatali titok akadályoz abba, hogy teljes szövegükben közöljük, de amelyek a Pilules Orientales elvitathatlan hatásának ösztöne és autentikus bizonyítékai.

Igy ír pl. de C... hölgy: *Teljesen meg vagyok elégedve azon eredményemmel, amelyet a Pilules Orientales-sel. Legyen biztosítva, miszerint hálaadás fogom Önnek tanúsítani, s hogy fogok jó és jól érdemelt reklámot csinálni az Ön pilluláiról részére.*

Mme de C... rue Bayen, Paris.

Uram!

A Pilules Orientales nagyon jól tesznek és kiküszöbölnek azokat a bajokat, amelyek a keblek fejlődését gátolják, mint az a Pilules Orientales-sel, amelyk körültekintő jelölést, hogy meg lehet fogni a keblek fejlődését, hogy meg lehet fogni a keblek fejlődését, hogy meg lehet fogni a keblek fejlődését.

Louise M... rue Franklin, Passy.

A Pilules Orientales használatát általánosan meg kellene ismerni a fiatal leányoknak és úgy, mint az a hölgyeknek, kiknek keblei tökéletlenül vagy kifejezetten szárazság és betegségben szenvednek.

Gyenge egészségi és szervezeti egyének is bevehetik azokat, ahogyan a következő két kivonat mutatja:

Uram!

En nagyon meg vagyok elégedve a Pilules Orientales-sel, amelyek nemcsak kis és nagyobb keblek adnak, hanem egészséges és szép. Ha 30 éves vagyok, visszanyerem a legcsodálatosabb gyönyörűséget és a keblek fejlődését, hogy ezem az Ön Pillulát, látom eredményemmel eljutni.

Mlle G... place St.-Pierre, Tonnelay.

Uram!

A barátom, akivel megismerkedtem a Pilules Orientales-t, nagyon meg van vele elégedve. Sőt gyönyörűséggel volt, amelyek eljutnak.

L. F... rue Courcy, Granville.

Igy a Pilules Orientales nem ártanak soha sem az egésznek, sem a gyomorunk. Különböző kizárólag ártatlan és jótévő anyagokat tartalmaznak s nem veszélyes szert, mint az az én vagyok más és soha nem merült föl panasz 30 év óta, amióta minden országból hölgy és fiatal leány használja.

Az orvosok maguk elismerik érdemét, rendelik a keblek fejlődését, amit a következő levél bizonyít:

Uram!

Több is rendeltem a kékű Pilules Orientales termékét az én pácienseimnek és örömmel kijelentem Önnek, hogy én is számos sikert könyvelhetek.

Dorot G... A N... (Létre-hatásos)

A kezelés jó hatása azonnal kifejezésre jut és tökéletes lesz a hatás 2 hónap alatt, sőt gyakran néhány hét alatt, ahogy a következő két levél mutatja:

Uram!

14 nap óta azedem a Pilules Orientales-t és már megfigyeltem, hogy meg lehet fogni a keblek fejlődését.

Mme H... L... rue Condart, Marseille.

Uram!

Ezenel sietek Önnek gratulálni Pilules Orientales-sel, amelyet jobban lehetne csodálni, mint az a keblek fejlődését, hogy meg lehet fogni a keblek fejlődését, hogy meg lehet fogni a keblek fejlődését.

Mme A... L... rue Vaugouy, Széj.

Itt felhívjuk a figyelmüket a cizellásokra, amelyek a Pilules Orientales hatását mutatják, amelyek nem engedik összekeverést egyikével sem azoknak a nem reális szerekek, amelyek napról-napra megjelennek.

Itt felhívjuk a figyelmüket a cizellásokra, amelyek a Keleti pillát hatását mutatják, amelyek nem engedik összekeverést egyikével sem azoknak a nem reális szerekek, amelyek napról-napra megjelennek.

Igy tehát a hölgyek, ha javítani akarják kebleik esztétikáját, ha mellük nem elég kifejezett vagy kemény, ne habozzanak a Pilules Orientales-hoz folyamodni. Néhány hét alatt legkisebb óhajukat teljesítve fogják látni és nem fogják legszebb derékuk megállított barátnőjüket irigyelni. Meg lesz lepetve és elragadtatva az önell teljesült gyors átalakulással.

Egy üveg „Pilules Orientales” ára használati utasítással együtt 6.45 postautalványon való beküldése ellenében, vagy 6.75 kor. utánvéttel.

J. Ratis, Pharmacia, 5 Passage Versailles Paris. Baktár: Ausztria-Magyarország részére: Török József gyógyszerész, Budapest, VI. ker., Király-utca 12. sz. Vertrieh: Franz Kosmet Artikel Wien, XII. Bez., Teichacker-gasse 5.

Az ország legelőnyösebb órák, ar. ezüstnemű és iparműveszeti tárgyak beszerzési forrása.

Sárga János
császári és királyi udvari szállító ékszerész és műtör

Budapest, IV., Kilyó-lér 5. és Kolozsvár, Mátyás király-lér 13.

Legdivatosabb karperecz órával.

1 karatos arany	90 K.
14 borszikkal	28
Ezüst borszikkal	16
Acél	14

Készpénz és angol rendsz. részletfizetésre is. Vidékre választékok küld! Árjegyzék ingyen.

Vadászterületet keresek Budapesttől 2-3 órányira, bő apróvad-állományal. Csakis igen jó terület jöhet számításba. — Esetleg oly földbirtokost vagy bérlőt keresek, ki nekem a vadászati jogot bérbe adná, vagy jelenlegi vadászati bérlővel társulok. Közvetítők díjaztatnak. Czím: a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalának B. E. úr részére Bpest, Egyetem-u. 4.

UJ-VUKOVÁRI
arctisztító kenőcs
uj vukovári
bőrszépítő szappan

A már 53 év óta díszretelmitől ismert, s a 1912. sz. Belsőügyi minisiteri felirat követelményeinek teljesen megfelelő

szépséghimnusz, sűrű, májfoltok, fakadékok forrasztási porcsenek, orrvörösségek és minden egyéb arcvirágzások ellen, valamint az...
mely az arcvörösségek és a használati utasítás szerint alkalmazva, még korsosabb egyéneknek is viruló és fiatal kinézetet kölcsönöz.

Egy nagy tégely ára 1 K 60 fill. kisebb 1 K. szappan 1 K. Utánzóktól óvakodjunk! Csak Krajosovics által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajosovics a készítő arcképe látható.

Mme A... L... rue Vaugouy, Széj.

Főraktár: Budapest, Király-u. 42. és Andrassy-ut. 26. Török József gyógyszerész.

KNUTH KÁROLY
mérnök és gyáros.

Os. és kir. fensége József fős. udv. szál.

Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légszűrők és vízvezeték, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízórák, elektromos sziv. — Tervek, költségvetések, földmész-előírások gyorsan készíttetnek.

Polenai gyógyforrás
Bereg megye.

Először a daltikus víz: egüdtöbb asztali ital. Nagymérvű lúhtartalmánál fogva rendkívül gyógyhatású, különösen: gyomorhajok, étvágytalanság, a gyomor- és bél krónikus hurutja, köszvény, vese, hólyag és vizelet szervek bajainál.

MEGREDELHETO: Schönborn Buchheim gróf r dalmi ásványvizek berléségénél, Szolyván.

Költőgépek

házi és vadászárnyas részére földmész-bárműködést és szállítását és olcsón berendez, mindenteljesen felügyel, az összes szükséges cikkeket állít a legelőnyösebb-árral.

Tökéletes hatás. Ára 3 kor. postán, vagy utánvéttel. Gyár: D. Franz Steiner & Co., Berlin 31. Königsplatz-22. Budapest, VI. ker., Király-utca 12.

NICKERL & Co. G. m. b. H.
Központ: Wien-Innsbrudorf. Triesterstr. 30. Telefon 9120. 144. sz. katalógus kívánatra ingyen.

ROZSNYAY PEPSIN BORA.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer **étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség** ellen.

Étkezés közben véve, megóv a **gyomortelheléstől.** Egy üveg ára **3 kor. 20 fill.**

Kapható: **minden gyógytárban** valamint **Rozsnyay Mátyás ARAD, Szabadság-tér.**

MAGYAR ÁGYTOLLAK ÉS KÉSZÁGYAK

1 kg. szürke foszított ágytoll 280 K, jobb 350, félszürke jó 450, szép 550, finom fehér 650, jobb 750, hófehér 850, hófehér finom 950 K. **„Pápa grógr”** saját különlegesítéssel legkiválóbb ágytoll 1050 és 1150 K. **„Pehely hófehér,”** minőség szerint 950, 1050, 1150, 1250, 1350, 1450 K kg-ként. — **Kész ágygyári** 1 párná 80x38 cm. finom angintokban, jól megtöltve 550, 650, 750 K. 1 dunyha 100x116 cm 1050, 1150, 1450 K. Két személyes dunyha 200x140 cm 1270, 1463, 1738 K. Készlet tetszés szerinti méretekben és minőségben. Nagy ráktár: kész ágyfedők, paplanlepedők, kész párnahajak és hímzett női ingekben, valamint a világhírű **szepesség** vászon és asztalneműekben. **Paplan és matracgyár.** Szétküldés utánvéttel, 15 koronától feljebb bérmentve. Meg nem felelő kicserélünk, vagy a pénzt visszadjuk. — **Kérje nagy képes árjegyzékünket** ingyen és bérmentve.

Magyar Kereskedelmi Vállalat, Miskolczi 90. szám.

+ Elzsiroadás, + elhízás

megszüntethető a **„TOMNOLA”** által. Kijelölve az anyagcserével és a diéső olajlel. Nincs többé erős derék, kövér aszpó, hanem **karcsu, elegáns és graციózs alak.** Nem szőgyszer, nem titkos szer, eredetileg szirtalanító, elhízásodót ugyan, de **azért egészséges** személyeknek. Nem kell diéta, nem kell se diétázás megváltoztatni. Tökéletes hatás. Ára 3 kor. postán, vagy utánvéttel. Gyár: D. Franz Steiner & Co., Berlin 31. Königsplatz-22. Budapest, VI. ker., Király-utca 12.

Kocsiarucsarnok
Budapest, IX., Köztelek-utca 4.

A monarchit. legnagyobb kocsiraktára. Árjegyzék ingyen.

Hall-fürdő. Felső-Ausztria.

Előrangú jódforrású. Európa legrégibb és leggyógyhatósabb jódforrása. Hély: május 1-4-ig október 1-ig. Felvilágosítást és prospektust küld **Direktion der Landeskuranstalten Bad-Hall.**

Dr. Gerstel szanatóriuma egész éven át nyitva.

Redőnyös és lapos íróasztalok
Íratsekretyvek, Kártyanyilvántartás.
Teljes intézeti berendezések.

Hirsch és Társa, Budapest, Telefon 86-27.

„Regna” a jelenkor leg-tökéletesebb írógépe
Országos díjmentes bemutatás.
Pénz, könyv- és okmánysekretyvek
Elsőrendű minőség. Szolid árak.
V., Alkotmány-utca 19. sz.

16. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.)
SZERKESZTŐ: **HOITSY PÁL.**
BUDAPEST, ÁPRILIS 20.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegy-utca 11. Egyes szám Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Árja 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

A CATTARÓBÓL MONTENEGRÓBA VEZETŐ SZERPENTIN-ÚT A HEGYOLDALBAN.